

مخاطب
عام

قدرت پنهان

در رهبری عواطف اجتماعی

علیه السلام

بازخوانی سیره حضرت زهرا

● جمعی از پژوهشگران

● به کوشش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قدرت پنهان

«بازخوانی سیره حضرت زهرا علیها السلام در مدیریت عواطف اجتماعی»

مشاوره نمایندگان مجلس شورای اسلامی

قدرت پنهان ۲

«بازخوانی سیره حضرت زهرا (علیها السلام) در مدیریت عواطف اجتماعی»

کاری از گروه تولید محتوای تبلیغی شهید سلیمانی

به سفارش: اداره کل امور مبلغین سازمان تبلیغات اسلامی

پژوهشگران: رضا زندوکیلی، علی آب انباری و موسی محمدآبادی

ویراستار: حسین حبیبی

ناظر تولید: رضا زندوکیلی

مدیر هنری: محمد صادق صالحی

ناشر: ویراستاران

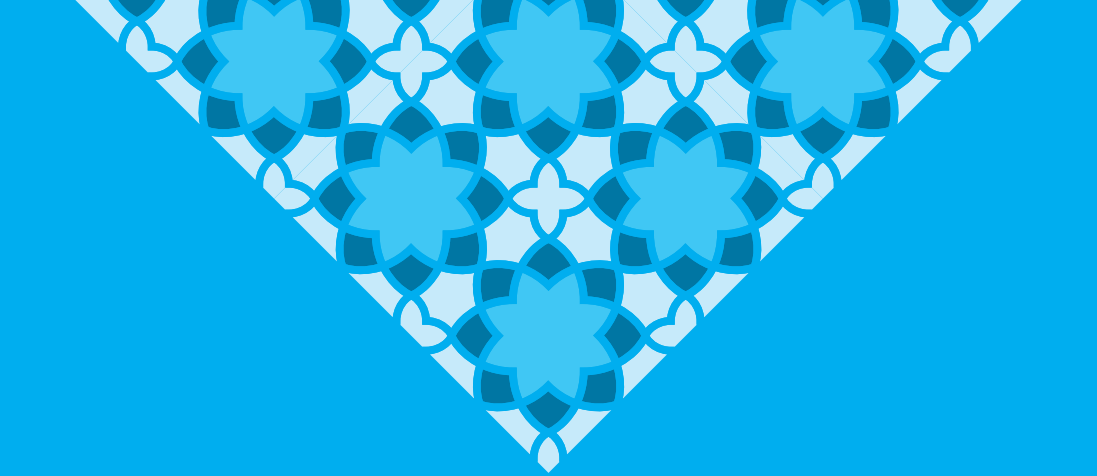
نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

کتاب حاضر با عنوان «قدرت پنهان» به بازخوانی سیر حضرت زهرا علیها السلام در مدیریت عواطف اجتماعی و تبیین جایگاه زنان ایران اسلامی در سه عرصه فردی، خانوادگی و اجتماعی پرداخته است. این محتوای تبلیغی با دو قلم و مهندسی محتوای متفاوت، برای دو مخاطب متفاوت تولید شده است.

«قدرت پنهان ۲» ویژه **مخاطب عام** بوده و برای عموم فضای تبلیغی قابل استفاده است.

فهرست

مقدمه || ۱۱

مجلس اول

زن میدان

«بازخوانی نقش آفرینی‌های حضرت زهرا علیها السلام»

در میدان زندگی فردی و اجتماعی»

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه اول «زن میدان» || ۲۹

گفتگوی حضرت زهرا علیها السلام با حضرت امیر علیه السلام مبنی بر لزوم حضور در میدان || ۲۹

دلیل اعتراض حضرت زهرا علیها السلام || ۲۹

ابزارهای میدانی حضرت برای در میدان بودن || ۳۲

مشکلات و شبهه‌های در میدان بودن یا نبودن زنان امروزی || ۳۷

مجلس دوم

اقتدار علوی و عطوفت فاطمی

«تبیین فطری بودن عاطفه در شخصیت

حضرت زهرا علیها السلام و همه زنان عالم»

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه دوم «اقتدار علوی و عطوفت فاطمی» || ۴۳

کمک امیرالمؤمنین علیه السلام به حضرت زهرا علیها السلام در منزل || ۴۳

تقسیم کاری پیامبر صلی الله علیه و آله || ۴۴

تناقض یا تناسب در کار || ۴۵

حضور اجتماعی حضرت زهرا علیها السلام || ۴۶

اقتدار، طبیعت مرداست و عاطفه، طبیعت زن || ۴۷

خانواده‌ی موفق و جامعه‌ی متعالی || ۴۹

عاطفه‌ی پنهان || ۴۹

دیدۀ شدن به چه قیمتی؟! || ۵۰

مجلس سوم کدام آزادی؟

«معرفی حضرت زهرا علیها السلام به عنوان الگوی آزادیگی
زنان مسلمان و مقایسه این آزادی با نمونه غربی آن»

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه سوم «کدام آزادی؟» || ۵۷

اُبتر یا کوثر || ۵۷

احترام ویژه پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به حضرت زهرا علیها السلام || ۵۸

زن در جاهلیت اولی || ۶۰

زن در جاهلیت مدرن || ۶۲

صعود یا سقوط || ۶۲

آزادی زن در اسلام || ۶۴

جایگاه زن در جمهوری اسلامی || ۶۵

مجلس چهارم مادر عاطفه‌ها!

«مدیریت عواطف، بزرگ‌ترین شاخصه‌ی
نقش آفرینی حضرت زهرا علیها السلام»

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه چهارم «مادر عاطفه‌ها» || ۷۳

ملاقات زنان مدینه با حضرت زهرا علیها السلام || ۷۳

قدرت واقعی زنان عالم || ۷۴

جایگاه زن در جمهوری اسلامی || ۷۶

دلایل غفلت || ۸۳

مجلس پنجم الگویی برای همیشه

«معرفی حضرت زهرا علیها السلام به عنوان الگوی همیشگی زنان عالم،
برای مبارزه با سوءاستفاده از قدرت پنهان زن»

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه پنجم «الگویی برای همیشه» || ۹۱

سرور تمام زنان عالم || ۹۱

حضرت زهرا علیها السلام، رهبری همیشگی و جهانی || ۹۲

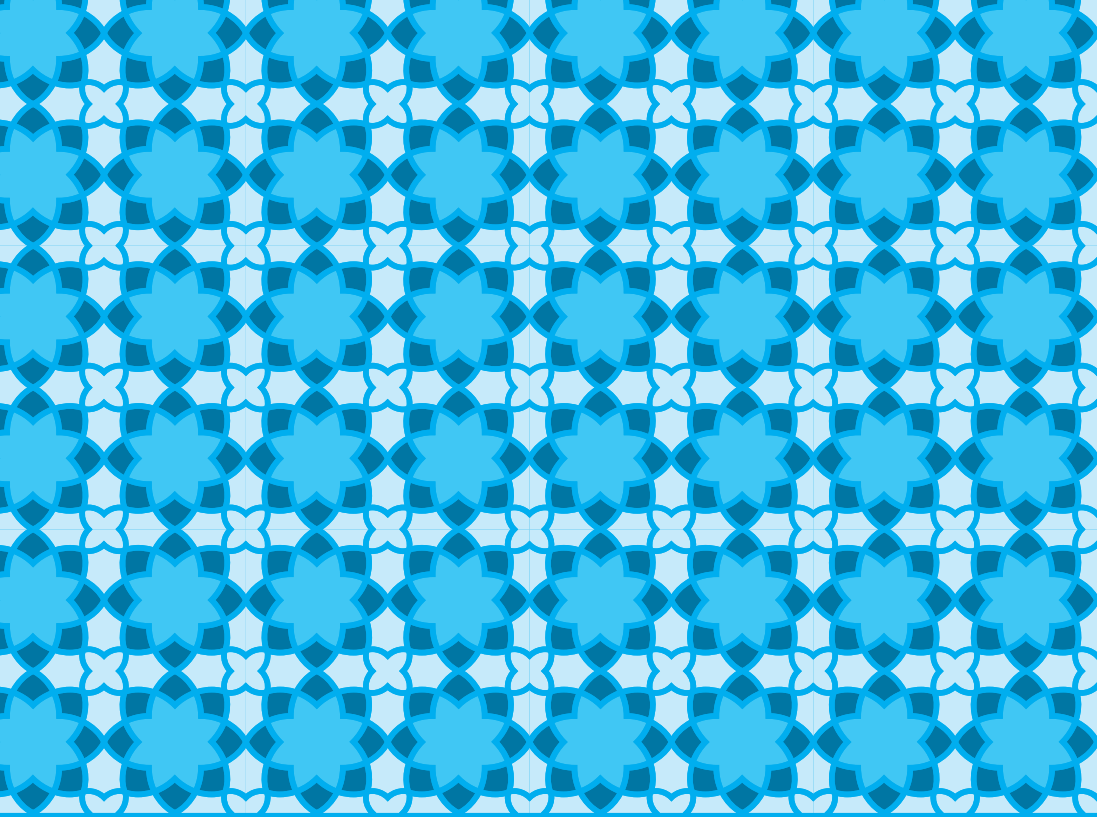
مدیریت عواطف زنان || ۹۳

نقش مثبت زنان || ۹۴

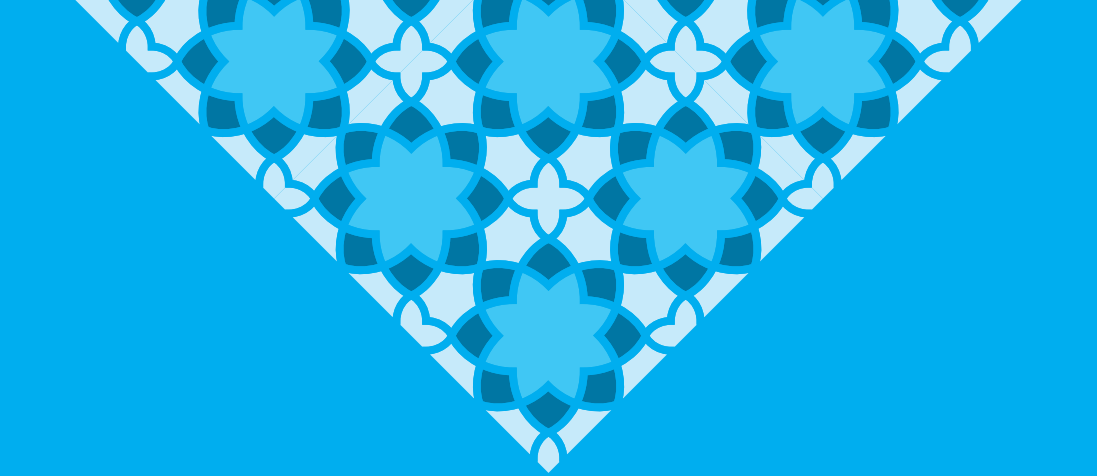
سؤال: تفاوت شما با دشمن در بهره‌گرفتن از قدرت زنان چیست؟ || ۹۶

مصادیق عینی امروز جامعه در رهبری عواطف || ۹۶

کتابنامه || ۹۷

برای استفاده بیشتر و باز بودن دست مبلغین محترم، در ابتدای هر جلسه یک کیو آر کد قرار داده شده که برای کتاب‌های مرتبط با هر مجلس است و خوانندگان محترم می‌توانند برای تکمیل سخنرانی‌های خود از این محتوای پشتیبان استفاده کنند.

مقدمه

بی‌شک «مسئله‌ی زن و خانواده برای کشور، جزو مسائل درجه‌ی یک است»!^۱
دلایل مختلفی این ادعا را ثابت می‌کند؛ از جمله:

در این سال‌های پس از انقلاب، از نظر جبهه‌ی دشمنان ما، مسئله‌ی زن، در یکی از بالانشین‌های جدول اعتراض‌ها به ماست. از اول انقلاب روی مسئله‌ی زن تکیه کردند؛ به ما اعتراض کردند و آن را در ردیف تروریسم و نقض حقوق بشر قلمداد کردند. هنوز هیچ خبری هم نبود. معلوم هم نبود که جامعه‌ی اسلامی با جنس زن چه کار خواهد کرد. آنها شروع کردند که: اسلام علیه زن است؛ اسلام چنین است. البته این مسئله تا امروز هم ادامه دارد. خب، ما در این زمینه بایستی مواجهه کنیم؛ مقابله کنیم. افکار عمومی جهان را نمی‌شود دست‌کم گرفت. همه که مغرض نیستند؛ همه که خباثت ندارند. خباثت مال یک عده‌ی خاص است؛ مال سیاست‌گزاران و سیاست‌سازان و برنامه‌ریزان و اینهاست. ما نباید اجازه بدهیم که عامه‌ی مردم دچار این اغوای بزرگ قرار بگیرند؛ لذا باید وارد شویم.^۲

۱. بیانات در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، ۱۴ دی ۱۳۹۰، دسترسی در: <https://khl.ink/f/18453>.

۲. همان.

از نظر دیدبان انقلاب، رهبر معظم انقلاب اسلامی، دشمن برای مقابله با نظام اسلامی در مسئله‌ی زن، پیشرفت اجتماعی زنان را هدف گرفته است: «تبلیغات پُررجم غربی وانمود می‌کنند که با نگاه اسلامی، جلوی رشد و پیشرفت زن گرفته می‌شود!»^۱ بله، محور این دروغ‌پردازی‌ها و لجن‌پراکنی‌های غرب، نقش اجتماعی زنان است. در واقع اصل شبهه‌پراکنی‌ها حول این سخن است که نظام اسلامی تعریف و تدبیری برای نقش زنان در اجتماع ندارد و اساساً با حضور اجتماعی زنان مخالف است! اما حقیقت مسئله این است که:

زنِ باسرف و با استعداد ایرانی، یکی از بزرگ‌ترین ضربه‌ها را به تمدن غرب زده... در میدان‌های مختلف، زن ایرانی حضور پیدا کرده؛ در بالاترین سطوح قرار گرفته؛ با حجاب اسلامی، با رعایت حجاب؛ این خیلی چیز مهمی است. این باطل‌کننده‌ی یک زحمت و تلاش دویست سیصد ساله‌ی غرب است؛ نمی‌توانند تحمل کنند؛ عصبانی می‌شوند؛ خودشان را به در و دیوار می‌زنند تا بتوانند یک کاری بکنند. آن وقت می‌چسبند به قضیه‌ی حجاب؛ می‌چسبند به یک مورد و بنا می‌کنند تبلیغات کردن. ببینید، عامل این شبهه‌افکنی‌ها این است و تظاهر دشمن هم آن است که مشاهده می‌کنید و می‌بینید.^۲

روشن است که برای مقابله با برنامه‌های غرب نباید حالت تدافعی داشته باشیم. راهبردی که رهبر معظم انقلاب برای مقابله با این برنامه‌ی دشمن معرفی کرده، تهاجم است؛^۳ به این معنا که «بیشترین جریمه‌ی غرب در مسئله‌ی زن و خانواده، در نگاهش به زن است».^۴

۱. بیانات در ارتباط تصویری با مداحان، ۱۵ دی ۱۳۹۹، دسترسی در: <https://khl.link/f/47254>

۲. بیانات در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور، ۵ مرداد ۱۴۰۱، دسترسی در: <https://khl.link/f/50689>

۳. «گفتمان اسلامی در مورد زن را بایست با روحیه‌ی تهاجم، طلبکارانه مطرح کرد. اگر آنها گفتند که شما چرا به زن برای اینکه بتواند بی حجاب بگردد، آزادی نمی‌دهید، باید گفت: شما چرا این آزادی مضر و دهشتناک را می‌دهید؟ به آن شکلی که امروز در غرب وجود دارد؟» بیانات در دیدار جمعی از بانوان فرهیخته‌ی حوزوی و دانشگاهی، ۲۱ اردیبهشت ۱۳۹۲، دسترسی در: <https://khl.link/f/22536>

۴. بیانات در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، ۱۴ دی ۱۳۹۰، دسترسی در: <https://khl.link/f/18453>

همه باید بدانند که آنچه غربی‌ها به آن دامن زدند و تمدن غربی پایه‌گذار خشت کج و بنای کجش بود، بی‌بندوباری و ابتدال زنانه است. مکرر در مطبوعات امریکایی و اروپایی، میزان بالای زن‌آزاری‌ها و شکنجه‌ها و بی‌مهری‌ها منتشر شده است... **با این فرهنگ، از همه دنیا هم طلبکارند؛ درحالی‌که باید بدهکار باشند!** فرهنگ غربی در مورد زنان باید در موضع مدافع قرار گیرد؛ باید از خودش دفاع کند؛ باید توضیح بدهد؛ اما غلبه و سلطه سرمایه‌داری و رسانه‌های مستکبر جبار غربی قضیه را به عکس می‌کنند؛ آن‌ها می‌شوند طلبکار؛ آنها می‌شوند مدافع حقوق زن به قول خودشان و به اصطلاح خودشان! درحالی‌که چنین چیزی نیست!^۱

از سوی دیگر، ماجرای انقلاب جنسی که در کشورهای مختلف دنیا برای براندازی سیستم‌های و دولت‌های مختلف دنیا مورد استفاده قرار گرفته، دقیقاً با همان فرمول‌های همیشگی و تاریخی‌اش که در کویت و سوریه و حتی کشورهای غیراسلامی تجربه شده، در ایران در حال پی‌گیری و طراحی است. اهمیت پرداختن به موضوع جایگاه و ارزش اجتماعی و حقیقی زن را که با تعبیر **الگوی سوم زن** مورد عنایت رهبری قرار گرفته، صدچندان می‌کند. به همین منظور در نظر داریم محتوایی را با رویکرد تهاجمی برای ایام فاطمیه امسال آماده کنیم؛ با این هدف که روشن شود وضعیت نظام‌های غیردینی، از جمله در غرب، در مسئله نگاهشان به زن است و نتیجه این نگاه چه بوده و چه بلایی بر سر آن جوامع آورده است. در مقابل، نوع نگاه اسلامی به زن و دستاوردها و پیشرفت‌هایی تبیین شود که نظام اسلامی با اجرایی کردن این نگاه به دست آورده است. در نهایت با تبیین پیشنهادهایی سازنده و روبه‌جلو و راه‌گشا بتوانیم ضعف‌ها و مشکلاتی که در اجرای این نگاه وجود داشته، اصلاح کنیم.

۱. بیانات در دیدار بانوان نخبه در آستانه سالروز میلاد حضرت زهرا علیها السلام، ۱۳ تیر ۱۳۸۶، دسترسی در:

<https://khl.link/f/3390>

مسئله‌ای که در این جا به آن پرداخته‌ایم، عبارت است از «نقش اجتماعی زنان و مطابقت آن با فطرتشان». بر اساس نگاه اسلامی، نقش و سهم بانوان در نظام، یک نقش فوق العاده و ممتاز است. نکته بسیار مهم این است که این نقش مطابق با فطرت آنان در نظر گرفته شده است. به همین دلیل است که رهبر معظم انقلاب فرموده‌اند: «وقتی زن مسلمان به فطرت و به اصل خود برمی‌گردد، معجزه عظیمی درست می‌کند!»^۱

دیدگاه اسلام به زن را عده‌ای بد یا کج فهمیدند؛ یک عده‌ی مغرض هم از این کج فهمی استفاده کردند؛ کانه یا باید زن، مادر خوب و همسر خوبی باشد یا باید در تلاش‌ها و فعالیت‌های اجتماعی شرکت کند. قضیه این‌طوری نیست. هم باید مادر خوب و همسر خوبی باشد، هم در فعالیت اجتماعی شرکت کند. فاطمه‌ی زهرا علیها السلام مظهر چنین جمعی است؛ جمع بین شئون مختلف.

بر اساس نگاه دینی، مسئولیت حضور در جامعه و فهمیدن دردهای عمومی جامعه و سعی در علاج دردهای عمومی جامعه، مخصوص مرد و مخصوص زن نیست. زن‌ها هم نمی‌توانند شانه از این مسئولیت خالی کنند. اگر زن‌ها باید در این زمینه کاری انجام بدهند، البته باید انجام بدهند - محدودیتی هم وجود ندارد - اما مسئولیت‌های اختصاصی هم، یعنی آن کاری که خدای متعال به حسب طبیعت بر عهده‌ی زن قرار داده، مهم است.

درست است که در نظام اسلامی محدودیتی به وجود می‌آید، اما این محدودیت بر طبق فطرت انسانی زنانه است. هم برای مردها محدودیت‌هایی است، به یک کیفیتی؛ هم برای زن‌ها به کیفیت دیگری محدودیت هست. این محدودیت‌ها کمک می‌کند که نیروهای آن‌ها هرز نرود و حتی المقدور در جهت درستی به کار بیفتند.

۱. بیانات در دیدار جمعی از زنان، ۲۵ آذر ۱۳۷۹، دسترسی در: <https://khl.link/f/2645>

در واقع همه وظایفی که اسلام برای زنان بیان کرده، ذیل دو حکم اعتقادی کلی قرار دارد:

«توسعه وحدت کلمه و محبت اجتماعی بر محور اسلام» و «درگیری با دستگاه کفر و نفاق برای دفاع از پرستش اجتماعی خدای متعال».

با این بیان، تکالیف شرعی به یک سری الزامات فردی که قابل جمع با شرایط اجتماعی کافرانه یا منافقانه هستند، محدود نمی‌شود؛ بلکه ساخت جامعه مؤمنانه و درگیری با مراکز تولید اعتقادات باطل و رفتارهای ناپه‌نجا، به عنوان حکم حاکم بر همه احکام، به امری عینی و ملموس تبدیل می‌شود که منشأ تغییر و پویایی در روابط اجتماعی است. در این صورت، همه احکام، از جمله احکام خانواده و جامعه، بر این محور تحلیل شده و به ابزاری برای ارتقای آن وحدت کلمه و پیشبرد این درگیری تبدیل می‌شوند. در نتیجه، هویت خانوادگی و اجتماعی زنان و مردان در مبنای خود، به نقش‌آفرینی و مشارکت در ساخت و ارتقای دائمی این وحدت اجتماعی و توسعه درگیری با دشمنان آن تعریف می‌شود.

بنابر این ایده، **مهم‌ترین نقش اجتماعی زنان «رهبری عواطف اجتماعی»** است؛ یعنی علاوه بر اینکه از دیدگاه اسلام زنان می‌توانند در اجتماع حضور داشته باشند، اسلام نقش ویژه‌ای را نیز مطابق با فطرت زنانه‌ی آنها برایشان معرفی کرده است که آن «رهبری عواطف اجتماعی» است. به بیان دیگر: هنگامی که نقش‌آفرینی و مشارکت در ساخت و ارتقای دائمی این وحدت اجتماعی و توسعه درگیری با دشمنان، متوجه هر یک از جامعه مردان یا جامعه زنان می‌شود، تعیین و خصوصیت متفاوتی می‌یابد تا از این طریق، تفاوت‌های تکوینی بین این دو جنس رعایت شده باشد؛ کم‌این‌که در یک درگیری نظامی نیز گرچه همه بخش‌های یک لشکر هدفی جز پیروزی و عقب‌راندن دشمن ندارند، اما هر یک از بخش‌ها از نیروی انسانی و تجهیزات مکانیزه تا توپخانه و مخابرات و... وظیفه‌ای

متفاوت بردوش دارند که به دلیل سنخ و ماهیت و ساختار مختلف آنها، از بخش دیگر بر نمی‌آید. لذا باید پذیرفت که مردان و زنان در دفاع از وحدت کلمه اسلام در برابر طاغوت‌های سیاسی و فرهنگی و اقتصادی، نقش و هویت و وظیفه‌ای بر عهده دارند که تحقق آن توسط جنس مخالف ممکن نیست.

برای بیان این تفاوت می‌توان این گمانه را برجسته کرد که بر حسب قابلیت‌های تکوینی، مردان مظهر قدرت‌ورزی و اقتدار و زنان مظهر مهرورزی، عطوفت و ظرافت هستند و همان‌طور که در تغییرات اجتماعی، مدیریت عزم‌ها و اراده‌ها و تجمیع قدرت‌ها لازم است، مدیریت عاطفه‌ها و متمرکز کردن آن‌ها در موضوعات خاص نیز ضرورت دارد؛ یعنی هویت کاربردی زن و خانواده، بر محور «رهبری عواطف اجتماعی» برای ایجاد وحدت کلمه بین مؤمنین و تقابل با دستگاه طواغیت شکل می‌گیرد که از مدیریت عواطف جامعه زنان (مدیریت زن بر زن) آغاز می‌شود و با تأثیرگذاری بر عواطف کل جامعه امتداد می‌یابد.

این محتوا با الگوبرداری از حضرت صدیقه طاهره علیها السلام به دنبال آن است که نقش زنان را در اجتماع نشان داده و روش‌هایی را برای ایفای این نقش بیان کند. صدیقه طاهره علیها السلام رهبری و سیادت را در زمان خود محقق کردند و با شکستن معیارهای مادّی و جاهلی حاکم بر زنان مدینه، رهبری آنان را به دست گرفتند و عواطف آنان را در جهت پشتیبانی از نهضت نبوی هدایت فرمودند و با ایثار و زهد معجزگون خود، روحیه همراهی و صبر و مقاومت را در برابر عوارض مختلف جنگ‌های پرشماری که در طول ده سال از حکومت نبوی رخ داد، به بانوان مدینه منتقل کردند.

عظمت این کارهای مقدس به‌گونه‌ای است که با گذشت قرن‌ها، قلب و روح زنان مسلمان ایران را نیز فتح کرد و بانوان نمونه ایرانی نیز به آن اقتدا کردند و با فداکاری در برابر فشارهای ناشی از انقلاب و دفاع مقدس، ابتدا عموم زنان جامعه را در مسیر حضرت امام رحمته الله علیه قرار دادند و سپس از این طریق، تأثیر عاطفی بزرگی

بر مردان ایران و کل جامعه برجای گذاشتند تا جمهوری اسلامی در برابر طوفان هجمه‌ها و حمله‌های ابرقدرت‌ها باقی بماند.

انقلاب اسلامی توانست وجدان فاطمی زنان ایران را به عرصه عمل بکشاند و برای آنها «هویت‌ی عینی و کاربردی» ایجاد کند؛ چرا که حضرت امام رحمة الله علیه محور حرکت و رشد و تکامل جامعه ایران را وحدت کلمه در درگیری با کفر جهانی قرار دادند و دفاع مقدس را - علی‌رغم اینکه عرصه‌ای نظامی بود - به ابزاری برای ایجاد و ابداع این هویت فرهنگی تبدیل کردند؛ هویتی که هنوز پس از چند دهه، به آن افتخار و از آن الگوگیری می‌شود.

رهبر معظم انقلاب به نمونه‌ای از این نقش‌آفرینی زنان در دوران انقلاب و دفاع مقدس اشاره کرده است:

مادر، مادر شهید، مادر دو شهید، مادر سه شهید، مادر چهار شهید؛ شوخی نیست؛ اینها به زبان آسان می‌آید. بچه‌ی انسان سرما می‌خورد، دو تا سرفه می‌کند، چقدر نگران می‌شویم؟ یک بچه‌ی انسان برود کشته بشود، دومی برود کشته بشود، سومی برود کشته بشود؛ شوخی است؟ و این مادر با همان احساسات مادرانه‌ی سالم و جوشان و پرفوران، آن چنان نقشی ایفا کند که صد تا مادر دیگر تشویق بشوند بچه‌هاشان را بفرستند میدان جنگ. اگر این مادرها آن وقتی که جنازه‌ی بچه‌هاشان می‌آمد یا حتی نمی‌آمد، آه و ناله می‌کردند، گله می‌کردند، یقه چاک می‌زدند، اعتراض به امام و اعتراض به جنگ می‌کردند، مطمئناً جنگ در همان سال‌های اول و در همان مراحل اول زمینگیر می‌شد. نقش مادران شهدا این است.^۱

بنابر آنچه بیان شد، می‌توان گفت: ویژگی فطری زنان، قدرتی است که زیر غبار مردسالاری سنتی و مردسالاری مدرن، پنهان شده است. این توانمندی پنهان،

۱. بیانات در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، ۱۴ دی ۱۳۹۰، دسترسی در: <https://khl.ink/f/18453>

از عاطفه‌ی آن‌ها نشأت گرفته و اسلام به دنبال آشکار کردن آن است تا هویت اجتماعی الهی برای زنان، بر محور عاطفه شکل بگیرد؛ هویتی که با نگاهی دقیق به سیره زنان برتر در قرآن و روایات، آشکارتر شده و موجب مدیریت عواطف اجتماعی می‌شود. این چارچوب مفهومی، اثرپیش روی شما را با این عنوان پدید آورده است:

«قدرت پنهان؛ بازخوانی سیره حضرت زهرا علیها السلام در مدیریت عواطف اجتماعی».

در این مجموعه گفتار کوشیده‌ایم تا نمونه‌هایی از سیره عملی حضرت زهرا علیها السلام و زنان مؤمنه در تاریخ، این نقش مهم زنان را روایت کنیم و آن را الگویی برای جامعه امروز قرار دهیم. توجه به قدرت پنهانی که خدا در زنان نهادینه کرده، برگ برنده‌ی هویت بخش به زن امروز است.

سرفصل‌های اصلی این محتوا که در پنج مجلس آماده شده، در ادامه می‌آید.

مجلس اول

زن میدان

«بازخوانی نقش آفرینی‌های حضرت زهرا علیها السلام در میدان زندگی فردی و اجتماعی»

فاطمیه بهترین فرصت برای شنیدن از سیره‌ی درخشان حضرت زهرا علیها السلام و بهره‌گرفتن از آن برای حل مشکلات امروزین هر جامعه‌ای است. صفحات زرین زندگی این بانوی آزادی و کرامت را که ورق می‌زنیم به روشنی می‌بینیم که حضرت زهرا علیها السلام پیوسته دغدغه همراهی با حضرت علی علیه السلام و مراقبت از حکومت اسلامی را داشتند. آن روز که بعد از خطبه فدک در خانه با علی علیه السلام درد دل کردند و امیرالمؤمنین را به مبارزه فراخواندند، به دنبال آن بودند تا فدایی بودن خود برای دین را به حضرت نشان دهند؛ می‌خواستند به همه عالم اعلام کنند که همواره در میدان هستند و صف‌آرایی و میدان‌داری دشمن را با روش‌های مختلف به هم خواهند زد. «زن میدان» عنوانی برانزده برای یگانه بانویی است که با همه ابزارهای مبارزاتی خود نقش آفرینی اجتماعی می‌کردند. زمانی که که

سلاح امیرالمؤمنین علیه السلام از جنگ با زایستاد و قدرت مبارزه با نفاق و حيله‌گری‌های صاحبان زر و زور و تزویر را نداشت، حضرت زهرا رضیه الله تعالی عنہا با سلاح اشک، آه، نفرین و نهیب و قهر، دست نقشه‌های آشوبگران و منافقان را برهم می‌زد و همه زحماتشان را بر باد می‌داد. این قدرت بی‌نظیر، قدرت زنی بود که همواره در میدان مبارزه حضور داشت و تا لحظه آخر از مبارزه و همراهی همسرش در میان زندگی و کارزار مبارزه دست برنداشت.

مجلس دوم

اقتدار علوی و عطوفت فاطمی

«تبیین فطری بودن عاطفه در شخصیت حضرت زهرا رضیه الله تعالی عنہا و همه زنان عالم»

برای مردانگی و زنانگی خط و مرزهایی کشیده می‌شود که با بایدها و نبایدهای الهی و اسلامی فاصله‌ای چشم‌گیر دارد. مردسالاری و زن‌سالاری دو خطای بزرگ جامعه ماست. رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم کارخانه و بیرون از خانه را میان امیرالمؤمنین و حضرت صدیقه کبری رضیه الله تعالی عنہا تقسیم کردند؛ تقسیمی بر اساس فطرت و طبیعت پاک این دو اسوه انسانیت؛ تقسیمی بر اساس عدالت و عقلانیت؛ براساس محوری‌ترین ویژگی‌های زن و مرد؛ براساس عاطفه و اقتدار که در وجود هر مرد و زن سالمی به ودیعه نهاده شده. **اقتدار علوی و عطوفت فاطمی** بهترین تعبیر برای این راهبرد گره‌گشا از زندگی ما و همه علاقه‌مندان به موفقیت، سعادت، آرامش و خوشبختی است. نکته بسیار مهم آن است که این تقسیم حکیمانه، مانعی برای حضور بسیار اثرگذار بانوی دو عالم در میدان زندگی اجتماعی نبود؛ تا جایی که به اعتراف تاریخ، اگر حضرت در برخی از نقاط حساس تاریخی حضور نداشتند، مسیر بشریت عوض می‌شد. خداوند این قدرت ناپیدا را در وجود زنان قرار داد و حرکت بانوان برخلاف آن، جز بردگی لذت و جنسیت، نتیجه دیگری نخواهد داشت. نگاه به غرب و آمارهای غیرقابل بیان آن، گواه روشنی بر این توجه اسلام ناب به گوهر نهادینه شده در وجود زن است.

مجلس سوم

کدام آزادی؟!

«معرفی حضرت زهرا عزها السلام به عنوان الگوی آزادی زنان مسلمان و مقایسه این آزادی با نمونه غربی آن»

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله رهبر آزادی خواهان جهان است و حلول و ظهور حضرت، مساوی شد با آزاد کردن بندهای اسارت و بندگی مادی و معنوی از پای انسان گرفتار در خودخواهی ها و نادانی ها. آزادی، جنس لطیفی دارد و مستحق ترین افراد بشر به این لطف لطیف الهی، موجودات لطیف پرودگار هستند که گلشان با نرمی و ظرافت سرشته شده و شاهکاری از دقت و ظرافت را خلق کرده است. پیغام پیامبر خاتم، توجه به خلقت ویژه این موجود ظریف بود که به اشتباه ضعیف می پنداشتند. در طول تاریخ بسیاری از مدعیان دروغین آزادی، وقتی صفحات سیاه تاریخشان را ورق می زنی، جز خشونت اسارت، بردگی و حقارت و به غارت بردن هست و نیست این نعمت پرستقامت، چیز دیگری به ارمغان نیاورده اند. پیامبر را «ابتر» (بدون نسل) نامیدند، اما حضرت دنباله ای به درازای کهکشان هستی پیدا کرد و زندگی انسان و انسانیت را در دامان او قرار داد.

امروز هم در آن سوی دنیا، زن را به بهانه آزادی اسیر و درمانده کرده اند. نه آبرو و آرامشی برایش گذاشتند، نه دل خوشی و نه گردن برافراشته ای. آن احترام های بی نظیر رسول مهربانی ها با دختر بی مانندش در جمهوری اسلامی و برای زن ایرانی ادامه دارد. گزارش مختصری از آنچه دارند و داریم و نتایج دستاوردهای ما و دستاویزهای آنها، می تواند ما را برای انتخاب آزادی مد نظرمان راهنمایی کند.

«کدام آزادی؟» دغدغه بجایی است که قرن ها انسان را به دنبال خود کشیده است. ما می توانیم ثابت کنیم که کلید آن گنج ارزشمند برای زنان عالم، در دستان حضرت فاطمه زهرا عزها السلام است و ما با افتخار ایشان را آزادترین زن عالم می دانیم.

مجلس چهارم

مادر عاطفه‌ها!

«مدیریت عواطف، بزرگ‌ترین شاخصه‌ی نقش آفرینی حضرت زهرا (علیها السلام)»

معجزه را فقط نباید در شمشیر و بازوی امیرالمؤمنین (علیه السلام) جست‌وجو کرد؛ حتی نباید حل همه مشکلات را در دستان پولا دین اسدالله الغالب منحصر دانست. گاهی نمی‌شود واقعه‌ی کربلا را فقط در رشادت‌های بی‌مثال ابوالفضل العباس (علیه السلام) و دیگر یاران باوفای اباعبدالله (علیه السلام) به نظاره نشست؛ زیرا تاریخ مبهوت و مقهور این حقیقت است که: «کربلا در کربلا می‌ماند اگر زینب نبود». همه عالم فهمیدند زمانی که علی بن ابی طالب (علیه السلام) امام الکونین را ترور شخصیت کردند و او را تنها گذاشتند و خانه‌نشین کردند و کار اسلام و انقلاب نبوی به بن‌بست خورد، دستان نازنین **مادر عاطفه‌ها** میدان دشمن را نه تنها به هم می‌زند، بلکه تارهای عنکبوتی دسیسه و خدعه و خفکان را با تمام غل و زنجیرهای حسد و غفلت و ترس و حماقت و همه ابزارهای زر و زور و تزویر مدعیان دوستی با پیامبر (صلی الله علیه و آله) را بر سرشان خراب می‌کند. زنان مدینه را شرم‌زده و سرافکنده می‌کند. آه می‌کشد، نفرین و قهر می‌کند و می‌گیرد و غوغایی به پا می‌کند. شمشیر نمی‌کشد، اما با شمشیر بزان عواطف زنانه‌ی خود، چنان دل‌های زنان مدینه را می‌سوزاند که همچون آتش بر سر مردان ساکت و ترسو و بی‌خاصیتشان فرود می‌آیند و همان نامردانی که جواب علی (علیه السلام) را نمی‌دادند، از لانه‌هایشان بیرون می‌کشند تا با اصرار و التماس و اعتذار به در خانه امیرالمؤمنین (علیه السلام) بیایند. آری، قدرت عاطفه، از هر سلاحی کشنده‌تر و اثرگذارتر است.

مادر با جادوی محبت، همه را در کنار هم جمع می‌کند و قلب خانواده است. مادر عاطفه‌ها که باشی، وقتی زمین می‌خوری، ابرمرد میدان جنگ که حیدر کزار است و حتی لباس رزمش پشت ندارد. تا هرگز پشت به دشمن نکند. نه تنها پشتش به خاک مالیده می‌شود، که با صورت به زمین می‌خورد.

این حقیقت بی‌نظیری است که زن، این موجود پر از عطوفت و لطافت در درون خود دارد و اگر درست از آن استفاده کند، عالمی را به هم خواهد زد. این همان **قدرت پنهان** است که امام و رهبری به واسطه **الگوی سوم زن** آن را مطرح کردند؛ زن را از مرد قوی‌تر دانستند و میدان‌دار اصلی حرکت‌های اجتماعی را بانوان قلمداد کرده‌اند و در واقع با پرده‌نشینی مطلق و منحصر کردن زن در مادری و همسری مخالفت می‌کنند. اگر از این گوهر ناب دوریم، نه به سبب مخالفت ما، بلکه به دلیل غفلت از این نعمت است. باقی‌مانده تفکر مردسالاری تاریخی و برنامه جدی دشمن برای مصادره‌ی این قدرت زنان ایران اسلامی است که ما را عقب نگاه داشته و از بهره‌مند شدن از مزایای آرامش در جامعه‌ی موفق که در آن مرد مُقتدر و زن عاطفی به یک اندازه سهم دارند و اثر گذارند، محروم کرده است.

جلسه پنجم

الگویی برای همیشه

«معرفی حضرت زهرا علیها السلام به عنوان الگوی همیشگی زنان عالم، برای مبارزه با سوءاستفاده از قدرت پنهان زن»

فاطمه زهرا علیها السلام الگویی جهانی و بین‌المللی است و منحصر کردن ایشان به اسلام و دوران گذشته، خطایی بزرگ است. سروری بر زنان عالم، از اول خلقت تا به پایان دنیا را از تأکید امام صادق علیه السلام می‌توان دریافت. «سیده النساء العالمین من الاولین و الاخرین». اهل بیت علیهم السلام را باید الگوی دائمی خود قرار دهیم و لحظه لحظه زندگی را بر اساس سیره‌ی آنها تنظیم و برنامه‌ریزی کنیم. **زهرا علیها السلام الگویی برای همیشه است.**

قدرت زن، در اثرگذاری بر خانواده، جامعه، کشور و حتی در سطح جهان، بر همه عقلای عالم و مدعیان حکومت بر جهان، آشکار است. برای همین است که حرکت‌های فمینیستی در همه جای دنیا علیه کیان کشورهای مختلف، به نفع

سرمایه‌داری شکل می‌گیرد. از این رو امثال «رابرت مُرداک» نقشه تسلط بر جهان را با توجه به نقش زنان تنظیم می‌کنند.

زنان به تعبیر امام و رهبری، رقم‌زندگان سرنوشت ملت‌ها هستند... ما با همین دقت‌ها و توسل‌ها و الگوگرفتن‌ها از جنگ نظامی عبور کردیم و از جنگ اقتصادی و فرهنگی و تبلیغاتی هم عبور خواهیم کرد.

باید مراقب قاتلان عواطف پاک دختران و زنان مان باشیم؛ باید مراقب دزدان لطافت و مهربانی باشیم و نگذاریم آن‌ها را صرف کارهای بی‌ارزش کنند. زن آزاد است و مرز این آزادی نفع و ضرر حقیقی خود اوست. مادر، قلب خانه و قلب جامعه است. اگر قلب، در تمام اعضای بدن خون، یعنی زندگی و حیات را جاری می‌کند. **مادران و زنان نیز خوبی‌ها و عواطف و امیدها و آرزوها را در تمام اجزای جامعه منتشر می‌کنند.** اگر حرکت بانوان در جامعه شکل بگیرد و تمام توان و استعدادشان را به کار بگیرند، آن‌گاه افسران جنگ نرم و مریبان فعال جهاد تبیین خواهند شد و نور و امید و موفقیت را منتشر خواهند کرد.

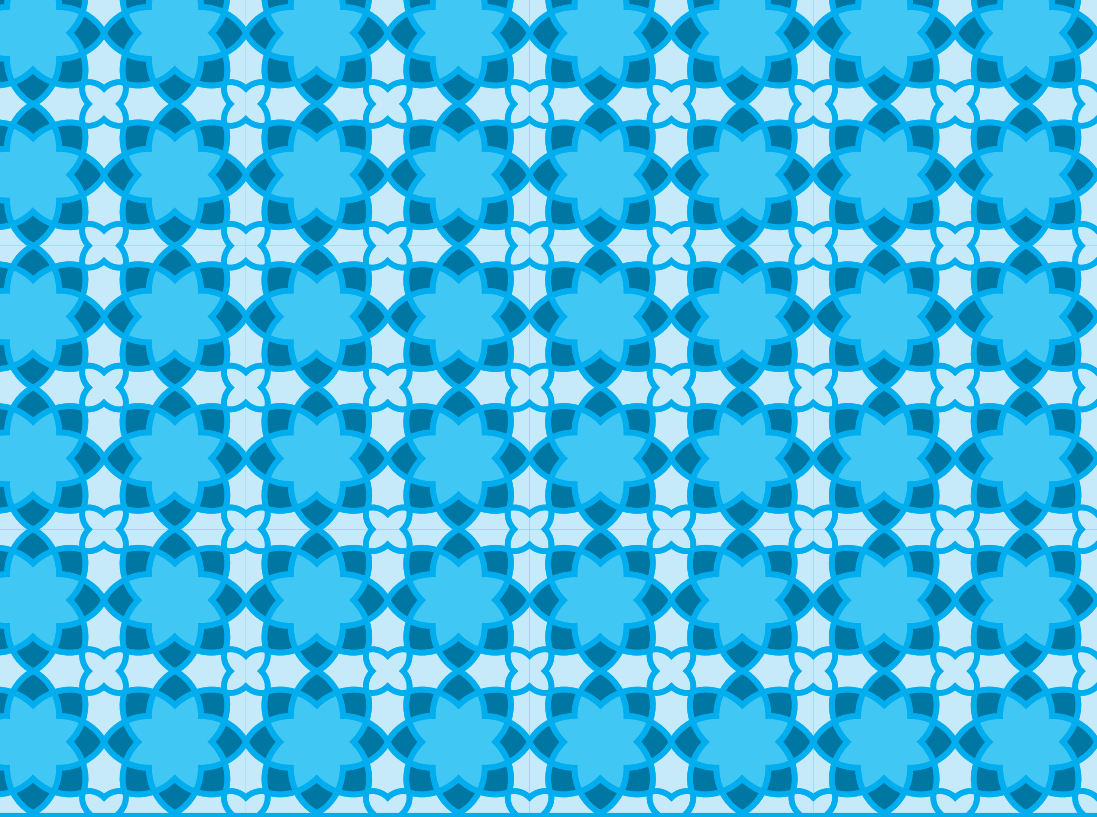
امروز زنان جامعه ما رهبری مانند زهرا علیها السلام دارند؛ همو که حق را فریاد زد؛ علی را فریاد زد؛ غم و غربت را فریاد زد. فریاد فاطمه زهرا علیها السلام پشت در نیم‌سوخته، تمام وجودمان را آتش زده و تا دنیا دنیا است، با شنیدن «کوچه‌های مدینه» قلبمان به تپش می‌افتد. حضرت زهرا علیها السلام با پنهان نگاه داشتن قبرشان، قدرتی را در دل تاریخ به رخ همگان کشیدند که تمام دنیا هم نمی‌توانند با این **قدرت پنهان** مقابله کنند.

مجموعه حاضر به سفارش «اداره کل امور مبلغین سازمان تبلیغات اسلامی» و با استفاده از ایده محتوایی حجت الاسلام محمد صادق حیدری و با بهره‌گیری از مشورت‌های حجج اسلام محمد جنتی، محمدهادی صالح‌پرور و حسین یوسفیان و همچنین با تلاش گروه تولید محتوای شهید سلیمانی تألیف شده است.

در اینجا از تمام پژوهشگران عزیز که ما را در تولید این مجموعه گران‌سنگ یاری کرده‌اند، صمیمانه قدردانی می‌کنیم؛ حجج اسلام رضا زندوکیلی، علی آب‌انباری، موسی محمدآبادی حمید قاسمی، حسین جوادی صدر و سید محمدعلی موسوی‌زاده.

واحد راهبری محتوای تبلیغی

اداره کل امور مبلغین سازمان تبلیغات اسلامی

مجلس اول

زِنِ مِیدان

«بازخوانی نقش آفرینی‌های حضرت زهرا ع‌السلام»

در میدان زندگی فردی و اجتماعی»

فاطمیه بهترین فرصت برای شنیدن از سیره درخشان حضرت زهرا علیها السلام و بهره گرفتن از آن برای حل مشکلات امروزی هر جامعه است. صفحات زرین زندگی این بانوی آزادی و کرامت را که ورق میزنیم به وضوح مشاهده می‌کنیم که حضرت زهرا علیها السلام دائما دغدغه همراهی با حضرت علی علیه السلام و مراقبت از حکومت اسلامی را داشتند. آن روز که بعد از خطبه فدک در خانه با علی علیه السلام درد دل کردند و امیرالمومنین را به مبارزه فراخواندند، به دنبال آن بودند تا فدایی بودن خود برای دین را به حضرت نشان دهند؛ می‌خواستند به همه عالم اعلام کنند که دائما در میدان هستند و صف‌آرایی و میدان‌گردانی دشمن را با روش‌های مختلف بهم خواهند زد. «زن میدان» عنوانی برانزده برای یگانه بانویی است که با همه ابزارهای مبارزاتی خود نقش‌آفرینی اجتماعی می‌کردند. زمانیکه که سلاح امیرالمومنین از تکاپو باز ایستاد و قدرت مبارزه با نفاق و حيله‌گری‌های صاحبان زر و زور و تزویر را نداشت، حضرت زهرا علیها السلام با سلاح اشک، آه، نفرین و نهیب و قهر، دست این آشوب‌گران بی‌مغز را از پشت می‌بست و همه زحماتشان را بر باد میداد. این قدرت بی‌نظیر، قدرت زنی بود که دائما در میدان مبارزه حضور داشت و تا لحظه آخر از مبارزه و همراهی همسرش در میان زندگی و کارزار مبارزه دست برنداشت.

سیر بحث «زن میدان»

۱. آغاز گفت‌وگوی حضرت زهرا علیها السلام با حضرت امیر علیه السلام درباره لزوم حضور در میدان (انتهای خطبه فدکیه)
۲. دلیل اعتراض حضرت زهرا علیها السلام :

- همراه دائمی همسر خویش بودن + روایت «روحی لروحک الفدا و نفسی...» (در خیر و نیکی و سختی با تو همراه هستم).^۱
- دغدغهی در میدان بودن (دفاع از حق و مبارزه با دشمن).

۳. اثبات در میدان بودن حضرت زهرا علیها السلام با ارائه ابزارهای میدانی ایشان

- خطابه اثرگذار (خطبه فدکیه، طومار بی‌منطق غاصبین را برملا کرد).
- اشک اثرگذار (اشک‌های هدفمند و سیاسی حضرت، چنان بلایی بر سردشمنان آورد که در اثر فشار روانی شدید، به اعتراض‌های بسیار آنان، «بیت الاحزان» شکل گرفت).

۱. رحمانی همدانی، فاطمة الزهراء بهجة قلب المصطفى صلی الله علیه و آله، ص ۷۷۸: «کلامها علیها السلام بعد أن سحیوا علیها علیه السلام الی المسجد فقالت علیها السلام: ویلهم یا سلمان، یریدون أن یؤقوا ولدئ الحسنین! فوالله یا سلمان، لا اخی باب المسجد حتی أری ابن عقی سلماً بعینی. فرجع سلمان الی علی علیه السلام فأخبره بمقالة فاطمة، فقام علی و خرج من المسجد، فلما رأته انکبت علی کتفیه و هی تقول: روحی لروحک الفداء، و نفسی لنفسک الوفاء یا أبا الحسن، ان کنت فی خیر کنت معک، و ان کنت فی شر کنت معک، فیکیا جمیعاً صلوات الله علیهما». الکوکب الذری، ص ۱۹۶.

- آه اثرگذار (در ابتدای خطبه فدکیه آمده است که حضرت وقتی وارد مسجد شدند، آهی کشیدند که تمام حاضران به گریه افتادند).
- نفرین اثرگذار (به لرزه افتادن ستون‌های مسجد و واسطه شدن حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام).
- قهر اثرگذار (غسل، کفن و دفن شبانه و قبر مخفی حضرت، معادلات دشمن را به هم ریخت).

۴. گره‌های در میدان بودن یا نبودن زن، با طرح پرسش‌های مقدماتی برای ورود به جلسه دوم

- آیا بودن یک زن در کنار همسرش در جامعه پذیرفته شده است؟
- آیا تاکنون به این نوع جایگاه ویژه زن توجه شده است؟
- آیا زن در فرهنگ غرب و شرق، چنین جایگاهی دارد؟
- آیا جایگاه و عرصه فعالیت زن، فقط درون خانه است؟
- آیا برای زن، شأن و جایگاه اجتماعی قائلیم؟!

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه اول «زن میدان»

گفتگوی حضرت زهرا علیها السلام با حضرت امیر علیه السلام مبنی بر لزوم حضور در میدان

در روایت داریم که بعد از ماجرای فدک، حضرت فاطمه زهرا علیها السلام وارد منزل می‌شوند و به امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرمایند: «يَا ابْنَ أَبِي طَالِبٍ اِشْتَمَلَتْ سَمَلَةٌ الْجَنِينِ»؛ ای پسر ابی‌طالب! مانند جنین در شکم مادر، پرده‌نشین شده‌ای؟ «وَقَعَدَتْ حُجْرَةَ الظَّنِينِ ...» و در خانه اتهام بر زمین نشسته‌ای؟ شه‌پره‌های شاهین را شکسته، حال آنکه پره‌های کوچک در اندیشه پرواز به تو خیانت خواهند کرد. حضرت با همین حالت با امیرالمؤمنین گفت‌وگو می‌کردند و امیرالمؤمنین پس از شنیدن کلام حضرت، ایشان را آرام کردند.

دلیل اعتراض حضرت زهرا علیها السلام

در این جا پرسش این است که چرا حضرت زهرا علیها السلام این سؤال را مطرح کردند؟ آیا این‌گونه سخن گفتن به معنای توبیخ یا سرزنش بوده است؟ پاسخ قطعا منفی است؛ چراکه:

- حضرت زهرا علیها السلام کاملا به وضع و زمانه مسلط بودند.

۱. طبرسی، الإحتجاج، ج ۱، ص ۱۰۷.

۲. دغدغه‌مند بودن حضرت زهرا علیها السلام

دومین نکته‌ای که از این گفت‌وگو می‌توان برداشت کرد، این است که حضرت می‌خواهند بفرمایند: علی جان! من نسبت به این بحث دغدغه دارم و از شما خواهش می‌کنم که اگر امکان دارد، به میدان بیایید.

دغدغه‌ی در میدان بودن را کاملاً می‌توان از این گفت‌وگو دریافت کرد.

این روحیه را می‌توان در مادران و همسران شهدا دید. کسانی که اصرار داشتند تا فرزندان و همسرانشان به میدان دفاع از دین بشتابند، و در این اقدام خدایسندانه لحظه‌ای دلهره و تزلزل در آن‌ها مشاهده نشد.

همسر شهید فرحزادی

همسر شهید محسن فرحزادی یکی از شیرزن‌هایی بود که همسرش را تشویق به جهاد کرد. ایشان تعریف می‌کند که به محسن اجازه رفتن به جبهه را نمی‌دادند. روزی به او گفتم: «محسن جان! امام فرمودند که جبهه‌ها دانشگاه است. چنانچه جنگ تمام شود و تو به جبهه نرفته باشی، قطعاً افسوس خواهی خورد.» سعی کردم او را تشویق به جبهه رفتن کنم. تا اینکه از فرصت تعطیلات نوروز سال ۶۱ استفاده کرد و عازم جبهه شد و در عملیات فتح‌المبین حضور یافت و به شهادت رسید. وقتی خبر شهادتش را شنیدم وضو گرفتم، روسری سفیدم را سر کردم، دو رکعت نماز شکر خواندم و به بیمارستان رفتم. از برادرم خواستم پاهای محسن را از کفن بیرون آورد تا بوسه‌ای دیگر بر پاهای در راه حق رفته‌اش بزنم...!

مادر شهید معماریان

یکی از شیرزنانی که اصرار داشت علاوه‌بر حضور همسرش در جبهه، فرزند نوجوانش نیز به میدان مبارزه حق علیه باطل اعزام شود، مادر شهید محمد

۱. مصاحبه روزنامه جوان با همسر شهید / پایگاه اطلاع‌رسانی نوید شاهد.

معماریان است. ایشان نقل می‌کند: خودم مدت‌ها سابقه مسئولیت در بسیج را داشتم و پایگاه حضرت زهرا علیها السلام در قم را مدیریت می‌کردم؛ ولی اسم محمد را در بسیج نمی‌نوشتند و می‌گفتند که سن‌اش کم است. خودم دستش را گرفتم و به پایگاه بسیج رفتم. گفتم: حالا یک بچه‌ای هم می‌خواهد پناهنده اسلام شود، شما نگذارید. دوست دارید ما مادرها بچه‌هایمان را توی بغل بگیریم؟ پس چه کسی از این مملکت مواظبت کند؟ اصرار کردم. قبول نمی‌کردند. گفتم: امام حسین علیه‌السلام هم، زن و بچه‌اش را به کربلا برد و فداکاری کرد. حالا شما این پسر نوجوان را قبول نمی‌کنید، روز قیامت جواب سیدالشهدا علیه‌السلام را چه خواهید داد؟ به هر زحمت و زوری بود، اسم او را در پایگاه بسیج مسجد المهدی قم نوشتند. تقریباً سیزده‌ساله بود که پایش به جبهه باز شد. در حالی که پدرش هم از پنج سال قبل در جبهه خدمت می‌کرد.

مادر شهید نوجوان قمی از روزی که محمد برای آخرین بار خانه را ترک کرد، می‌گوید: (وقتی آماده شد که برود، نگاهی به من کرد و گفت: محمدمت را خوب نگاه کن. چیزی نگفتم. نگاهش کردم. از نگاه قاطع فهمید که اهل گریه و زاری نیستم. رفت و در قاب در خانه قرار گرفت. بلند گفت: دیدار ما به قیامت محمدمت را نگاه کن! گفتم: برو بچه‌جان! تو را به علی‌اکبر امام حسین علیه‌السلام بخشیدم. رفت و کمی آن طرف‌تر ایستاد. باز گفت: رفتم‌ها! نمی‌خواهی محمدمت را برای بار آخر نگاه کنی؟ داد زدم: برو بچه! تو را به قاسم و علی‌اصغر بخشیدم. قرار نیست وقتی چیزی را دادم، پس‌اش بگیرم. رفت. ۲۱ روز بعد، خبر شهادتش را آوردند. در حالی که ۱۶ سال و ۳ ماه داشت!

ابزارهای میدانی حضرت برای در میدان بودن

حضرت زهرا علیها السلام برای اینکه نقشه دشمن را به هم بزنند، پیوسته دغدغه‌مند

حضور در میدان بودند و از ابزارهای مختلفی برای حضور قدرتمند در میدان استفاده می‌کردند.

خطابه‌ی اثرگذار

یکی از ابزارهای قدرتمند حضرت در میدان، **خطابه‌های غزا** و اثرگذار ایشان بوده است. خطبه فدکیه ایشان طومار منطق غاصبین را درهم پیچید. عقل و منطق را به میان می‌آورد و ثابت می‌کند که فدک برای دختر رسول خداست. خطابه کوبنده حضرت به زنان مدینه، باعث به میدان آمدن مردان آنان شد. حضرت با این خطابه اثرگذار خود تمام جبهه دشمن را به هم می‌ریزند.

علاوه بر دختر رشید حضرت زهرا، یعنی زینب کبری، در طول تاریخ زنانی را مشاهده می‌کنیم که در استفاده از قدرت خطابه، از حضرت فاطمه علیها السلام الگو برداری کرده‌اند. یکی از آن زنان شهیده، سیده بنت‌الهدی صدر، خواهر شهید سید محمدباقر صدر است. سیده بنت‌الهدی بسیار فداکار بود و با تمام توان خود، برای برافراشتن پرچم حق و اسلام می‌کوشید. همواره به زنان می‌گفت: اسلام غریب است و دلسوز کم دارد. با همه وجود در راه این هدف جلو رفت، تا به شهادت رسید. ایشان وقتی شنید رژیم بعث صدام برادرش سید محمدباقر را دستگیر کرده، به حرم امام علی علیه‌السلام رفت و سخنرانی کوبنده‌ای کرد. به طوری که در برخی از شهرها و کشورهای مختلف تظاهرات به راه افتاد. رژیم صدام هم او را دستگیر و به همراه برادرش در یک روز اعدام کرد. بعد از اینکه صدام ایشان را به شهادت رساند، عده‌ای به او گفتند: چرا خواهر صدر را به قتل رساندی؟ صدام در پاسخ گفت: من قضیه حسین علیه السلام در کربلا را تکرار نمی‌کنم، زینب علیها السلام بعد از برادرش زنده ماند، و یزید و آل امیه را رسوا کرد!^۱

۱. نشریه شاهد یاران، شماره ۱۸.

اشک اثرگذار

دومین سلاح قدرتمند حضرت اشک اثرگذار ایشان است. حضرت در کنار قبر مطهر پیامبر ﷺ گریه می‌کنند؛ در منزل گریه می‌کنند؛ در مسجد گریه می‌کنند و حتی در کنار کوه احد نیز گریه می‌کنند. آن قدر گریه می‌کنند که در تاریخ، به یکی از بکائین یعنی بسیارگریه‌کنندگان عالم معروف شده‌اند!

مگر ایشان دختر اول شخص عالم هستی نیستند؟! مگر دردانه پیامبر مهربانی‌ها نیستند؟! چه اتفاقی افتاده که همه زبان به اعتراض باز می‌کنند؟

«فَبَكَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى تَأْذَى بِهِ أَهْلُ الْمَدِينَةِ»^۲

فکر نکنید اشک، نشانه ضعف انسان است و هرکس که ضعیف است، گریه می‌کند؛ هرگز! این حرف کاملاً بی‌منطق و باطل است. بلکه اشک، ابزار قدرت انسان است. قطعاً گریه‌های سوزناک حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَام هدفمند بود. گریه‌های ایشان، افشاگرانه و سیاسی بود و جبهه‌ی دشمن را به هم ریخت. نتیجه این گریه‌ها بیت‌الاحزان بود؛ داغی بر داغ‌های دیگر.^۳

آه اثرگذار

سومین سلاح حضرت در میدان، آه اثرگذار ایشان است. در ابتدای خطبه فدکیه آمده است که حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَام به محض ورود به مسجد و قبل از آغاز سخن، آهی کشیدند و این آه و ناله، چنان جانسوز بود که تمام مهاجرین و انصار از زن

۱. «وَرَأْسُ الْبَكَّائِينَ مَمَانِيَةُ أَدَمُ وَنُوحٌ وَيَعْقُوبُ وَ يُوسُفُ وَ سُعَيْبٌ وَ دَاوُدُ وَ فَاطِمَةُ وَ زَيْنُ الْعَابِدِينَ قَالَ الصَّادِقُ أَمَا فَاطِمَةُ فَبَكَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَتَّى تَأْذَى بِهَا أَهْلُ الْمَدِينَةِ فَقَالُوا لِمَا قَدَّ أَدْبِينَنَا كَثْرَةَ بَكَايِكَ إِذَا أَنْ شَبَّكَ بِاللَّيْلِ وَإِذَا أَنْ شَبَّكَ بِالنَّهَارِ فَكَانَتْ تَخْرُجُ إِلَى مَقَابِرِ الشُّهَدَاءِ فَتَبْكِي» (مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۳۵).

۲. شیخ صدوق، الخصال، ج ۱، ص ۲۷۲.

۳. «بکاوها؛ بلغ بکاء الزهراء عَلَيْهَا السَّلَام الحد الذي عدت من البكائين الخمس في العالم، وبلغ بکاوها الحد الذي اشتكى من كثرته أهل المدينة عند أمير المؤمنين عليه السلام، فكانت تلتجئ إلى بعض الأمكنة لتندرف دموعها المتدفقة من قلبها الحزين والنكسر هناك. فانتقلت من بيتها إلى أرض أحد عند قبر حمزة بن عبد المطلب، ومن هناك إلى البقيع في ظل شجرة السدر حتى قطعها خصمها، فانتقلت إلى خارج البقيع في مكان يدعى بيت الأحرار» (انصاری، الموسوعة الكبرى عن فاطمة الزهراء عَلَيْهَا السَّلَام، ج ۱، ص ۱۸۹).

و مرد که در مسجد بودند، شروع به گریه کردند؛ گریه‌ای که عادی نبود! یعنی حضرت در همان ابتدای کار، میدان را عوض می‌کنند و از همان ابتدای امر، در حال میدان‌داری هستند، و حافظ چه زیبا می‌گوید:

حافظ این خرقه‌ی پشمینه بینداز که ما
از پی قافله با آتشی آه آمده‌ایم^۱

نفرین اثرگذار

یکی دیگر از ابزارهای قدرتمند حضرت، **نفرین** است. ابن شهر آشوب از شیخ طوسی نقل می‌کند که وقتی امیرمؤمنان علی علیه السلام را از خانه‌اش بیرون آوردند، فاطمه علیها السلام از منزل خارج شد و بر سر تربت پاک پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله رفت و خطاب به مردم فرمود: «دست از پسرعمویم بردارید! سوگند به خدایی که محمد را به حق و راستی فرستاد و به پیامبری برانگیخت، اگر دست از او بردارید، گیسوانم را افشان می‌کنم، پیراهن پیامبر خدا را بر سر می‌گذارم و با ناله و شیون به خدای متعال شکایت می‌کنم!».

سلمان می‌گوید: به خدا سوگند در این هنگام دیوارهای مسجد را دیدم که از ریشه درآمد، به گونه‌ای که عبور از زیر آنها میسر بود! و اگر وساطت حضرت امیر نبود، خدا می‌داند که چه بلایی بر سر آنان می‌آمد.^۳

میدان‌داری از این بالاتر؟! برهم زدن میدان دشمن از این زیباتر!؟

۱. «فَجَلَسَتْ ثُمَّ أَثَّتْ أَنَّ أَجْهَسَ الْقَوْمِ لَهَا بِالْبُكَاءِ فَأَتَتْهُ الْمَجْلِسِ» (طبرسی، الإحتجاج علی أهل اللجاج، ج ۱، ص ۹۸).

۲. دیوان حافظ، غزل شماره ۳۶۶.

۳. «أَبُو جَعْفَرٍ الطُّوسِيُّ فِي الْخِتَابِ الرَّجَالِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَعَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ أَنَّهُ لَمَّا اسْتَخْرَجَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام مِنْ مَنْزِلِهِ حَرَجَتْ قَاطِئَةً حَتَّى انْتَهَتْ إِلَى الْقَبْرِ فَقَالَتْ خَلُّوا عَنِ ابْنِ عَمِيٍّ فَوَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ لَئِنْ لَمْ تَخْلُوا الْأَنْشُرَةَ شَعْرِي وَلَا مَضَعَنَ قَبِيضَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله عَلَيَّ رَأْسِي وَلَا تُضْرِبُونَنِي إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَمَا نَأَفَةُ صَالِحٍ بِأَكْرَمِ عَمَلِي مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلَدِي قَالَ سَلْمَانُ فَرَأَيْتَ وَاللَّهِ أَسَاسَ حِيطَانِ الْمَسْجِدِ تَقَلَّعَتْ مِنْ أَسْفَلِهَا حَتَّى لَوِ ارْتَادَ رَجُلٌ أَنْ يَنْفُذَ مِنْ حَتْمِهَا تَفَعَّدَ فَذَنُوتٌ مِنْهَا وَفُلْتُ يَا سَيِّدِي وَمَوْلَايَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بَعَثَ أَبَاكَ رَحْمَةً فَلَا تُكُونِي نِقْمَةً فَرَجَعَتْ الْحِيطَانُ حَتَّى سَطَعَتْ الْغُبْرَةَ مِنْ أَسْفَلِهَا فَدَخَلْتُ فِي حَتْمِائِي مِمَّنَا» (ابن شهر آشوب، المناقب، ج ۳، ص ۳۳۹).

قهر اثرگذار

شاید بتوان گفت: اثرگذارترین، حساس‌ترین و ماندگارترین ابزار قدرت حضرت، قهرایشان بود. حضرت از جامعه خویش قهر کردند، اما کدام جامعه؟ جامعه‌ای که چند روز پیش نیست که اول شخص عالم هستی یعنی پیامبرشان را از دست داده‌اند!

این قهر حضرت، تمام معادلات دشمن را به هم ریخت. این قهر آن قدر ادامه می‌یابد که وقتی برخی از خواص جامعه، جهت احوال‌پرسی به منزل ایشان می‌روند، حضرت از آن‌ها روی برمی‌گردانند! این قهر حضرت حتی بعد از شهادتشان نیز ادامه پیدا می‌کند و وصیت دُرَدانه رسول خدا ﷺ می‌شود:

«غَسَلْنِي فِي آيِلٍ! كَفَنِي فِي اللَّيْلِ! دَفَنِي فِي اللَّيْلِ!»^۱

چه بلایی از این بالاتر که فاطمه زهرا عليها السلام یعنی یگانه دختر پیامبر اسلام صلى الله عليه وآله باید غسل و کفن و دفنش شبانه و مخفیانه باشد؟! این قهر هنوز هم باعث شرمساری دشمنان حضرت است که مگر می‌شود شما قبر مطهر دختر پیامبرتان را نمی‌دانید؟! مگر ممکن است که دُرَدانه رسول خدا صلى الله عليه وآله شبانه دفن شود؟! مجلس اول

همه این‌ها ابزارها و سلاح‌هایی بودند که حضرت زهرا عليها السلام توانست با بهره‌گیری از آنها معادلات دشمن را به هم بریزد. دشمن نمی‌دانست که دیگر چه باید بکند! جبهه‌ی دشمن از بین رفته بود و حضرت، میدان را از آنان گرفته بودند. این زن میدان است!

همین امور بود که ثابت کرد حضرت زهرا عليها السلام پایه‌پای امیرالمؤمنین عليه السلام در وسط میدان هستند. حضرت به عنوان یک زن در میدان حاضر شدند و میدان را از دشمن گرفتند.

۱. «يَا عَلِيُّ أَنَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَرَجِيحُ اللَّهِ مِثْلَكَ لِأَكُونَ لَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَوَّلِي مِنْ بَيْنِ غَيْرِي خِيَطِي وَغَيْبِي وَكَفْنِي بِاللَّيْلِ وَصَلِّ عَلَيَّ وَادْفِنِّي بِاللَّيْلِ وَلَا تُعَلِّمُوا أَحَدًا» (روحانی، زندگانی حضرت زهرا عليها السلام (ترجمه جلد ۴۳ بحار الأنوار)، ص ۶۷۷).

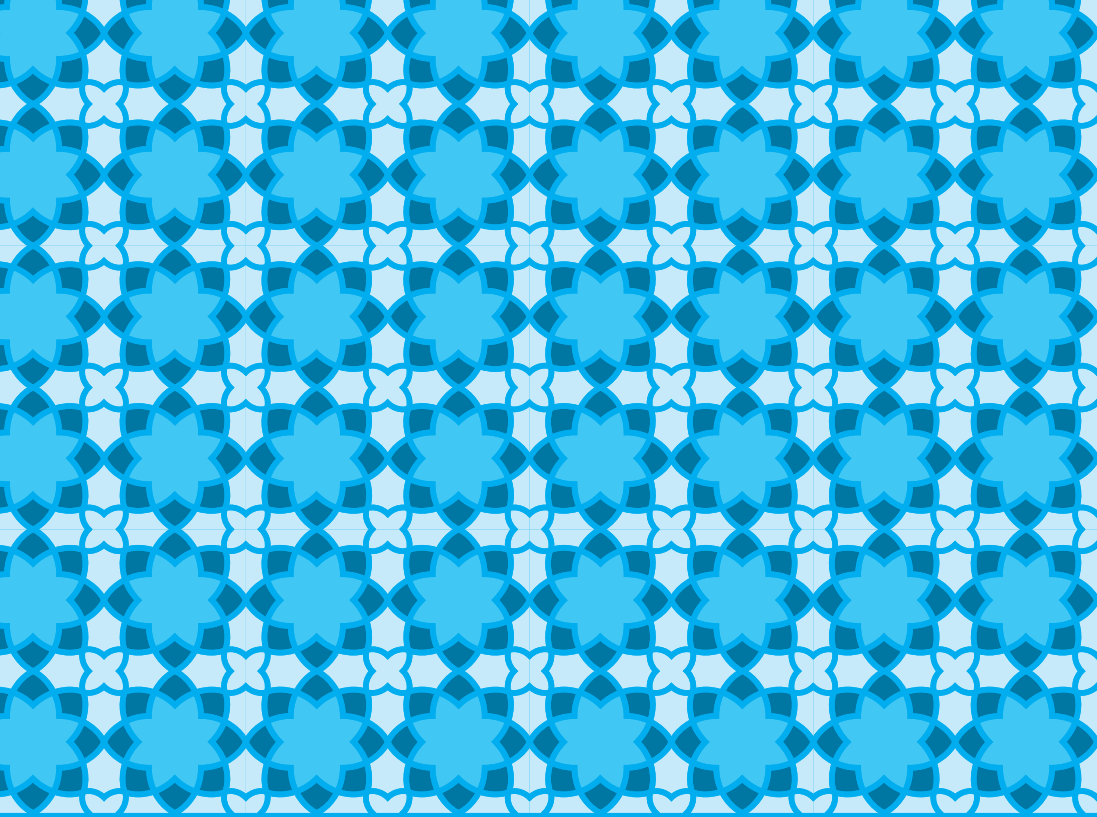
مشکلات و شبهه‌های در میدان بودن یا نبودن زنان امروزی

شاید این پرسش در ذهن شما هم ایجاد شده باشد که:

- آیا امروز هم یک زن می‌تواند هم در خانه و هم در جامعه پایه‌پای شوهرش حرکت کند؟
- آیا تاکنون به جایگاه زن در میدان توجه شده است؟
- آیا اثرات حضور زن در میدان را می‌دانیم؟
- آیا جهان غرب و شرق چنین نگاهی به زن دارد؟
- آیا دنیای غرب، زن را آزاد گذاشته است؟
- آیا اسلام، توجهی به آزادی زن برای حضور در میدان دارد؟
- اینکه برخی می‌گویند: جای زن درون خانه است، درست است؟
- آیا این جایگاه واقعی زن است؟
- آیا این جایگاه اجتماعی زن است؟
- آیا مردان ما می‌پذیرند که گاهی اثرگذاری زنانشان در جامعه، بیشتر از خودشان است؟

این مباحثی است که قرار است در این پنچ شب خدمت شما عزیزان ارائه بدهیم. ان شاء الله.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

مجلس دوم

اقتدار علوی و عطوفت فاطمی

«تبیین فطری بودن عاطفه در شخصیت

حضرت زهرا علیها السلام و همه زنان عالم»

برای مردانگی و زنانگی خط و مرزهایی کشیده می‌شود که با باید‌های و نباید‌های الهی و اسلامی فاصله‌ای چشم‌گیر دارد. مردسالاری و زن‌سالاری دو خطای بزرگ جامعه ماست. رسول خدا ﷺ کار خانه و بیرون از خانه را میان امیرالمؤمنین و حضرت صدیقه کبریٰ تقسیم کردند؛ تقسیمی بر اساس فطرت و طبیعت پاک این دو اسوه انسانیت؛ تقسیمی بر اساس عدالت و عقلانیت؛ براساس محوری‌ترین ویژگی‌های زن و مرد؛ براساس عاطفه و اقتدار که در وجود هر مرد و زن سالمی به ودیعه گذاشته شده. **اقتدار علوی و عطوفت فاطمی** بهترین تعبیر برای این راهبرد گره‌گشا از زندگی ما و همه علاقه‌مندان به موفقیت، سعادت، آرامش و خوشبختی است. نکته بسیار مهم آن است که این تقسیم حکیمانه، مانعی برای حضور بسیار اثرگذار بانوی دو عالم در میدان زندگی اجتماعی نبود؛ تا جایی که به اعتراف تاریخ، اگر حضرت در برخی از نقاط حساس تاریخی حضور نداشتند، مسیر بشریت عوض می‌شد. خداوند این قدرت ناپیدا را در وجود زنان قرار داد و حرکت بانوان برخلاف آن، جز بردگی لذت و جنسیت، نتیجه دیگری نخواهد داشت. نگاه به غرب و آمارهای غیرقابل بیان آن، گواه روشنی بر این توجه اسلام ناب به گوهر نهادینه شده در وجود زن است.

سیر بحث «اقتدار علوی و عطوفت فاطمی»

۱. آغاز بحث با ماجرای کمک امیرالمؤمنین علیه السلام به حضرت زهرا علیها السلام در منزل

- ذکر ثواب‌های فراوان خدمت مرد به زن، توسط نبی گرامی اسلام صلی الله علیه و آله.
- کارکردن در منزل، اختصاص به زنان ندارد.

۲. روایت تقسیم کاری که پیامبر صلی الله علیه و آله برای امیرالمؤمنین و حضرت زهرا علیها السلام داشتند

- کارهای بیرون برای حضرت امیر علیه السلام.
- کارهای داخل خانه برای حضرت زهرا علیها السلام.

۳. تناقض در حرف یا تناسب در کار؟

- آیا این دو روایت متناقض اند؟
- آیا واقعا پیامبر صلی الله علیه و آله دستور دادند که زن فقط باید در منزل و مرد بیرون از خانه کار کند؟
- آیا این پیشنهاد، حکمت خاصی دارد و به طبیعت زن و مرد مربوط است؟

۴. مصادیق حضور اجتماعی حضرت زهرا علیها السلام بیرون از خانه

- چه کسی پشت درب منزل رفت؟
- چه کسی بین زنان و مردن خطبه خواند؟
- چه کسی درب منزل مهاجرین و انصار را می‌زد؟

۵. اقتدار، طبیعت مرد است و عاطفه، طبیعت زن

- اثبات فطری بودن اقتدار مرد و عاطفه‌ی زن و ذکر مصادیق آن.

۶. ترکیب اقتدار و عاطفه، برابر است با خانواده موفق و جامعه‌ی متعالی

- برداشت‌های نادرست جامعه از اقتدار و عاطفه.
- قدرت اقتدار مردان، در ترکیب با قدرت عاطفه زنان می‌تواند خانواده و جامعه موفق و متعالی را بسازد.

۷. عاطفه پنهان

- اقتدار، قدرت آشکار مرد.
- عاطفه، قدرت پنهان زن.
- زیبایی، ابزار قدرت‌نمایی زن در غرب.

۸. احساس نیاز زن به دیده شدن

- نیاز به دیده شدن، نیازی طبیعی در همه به‌ویژه زنان.
- استفاده ابزاری غرب از زنان.
- کدام حضور؟ کدام دیده شدن؟
- آمار تجاوز و آزار و اذیت‌های جنسی.

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه دوم «اقتدار علوی و عطوفت فاطمی»

کمک امیرالمؤمنین علیه السلام به حضرت زهرا علیها السلام در منزل

در روایت آمده است که وجود نازنین پیامبر مهربانی‌ها صلوات الله و آله وارد خانه فاطمه زهرا علیها السلام شدند و دیدند که امیرالمؤمنین علیه السلام در حال کمک کردن به ایشان هستند؛ پس رو به امیرالمؤمنین علیه السلام کردند و فرمودند: «يَا عَلِيُّ! اسْمَعْ مِنِّي وَ مَا أَقُولُ إِلَّا مِنْ أَمْرِ رَبِّي»؛ آنچه می‌گویم را بشنو؛ چراکه من هیچ حرفی نمی‌زنم مگر اینکه به امر پروردگار باشد!

«مَا مِنْ رَجُلٍ يُعِينُ امْرَأَتَهُ فِي بَيْتِهَا إِلَّا...»؛ مردی که در خانه به همسر خود کمک کند، خدای متعال ثواب‌های فراوانی به او عطا می‌کند؛ برای مثال:

- ثواب یک سال عبادتی که روزهایش را روزه و شب‌هایش را به نماز ایستاده باشد؛
- ثواب یک حج و عمره به ازای هر قدم که برداشته شده؛
- برتر از عبادت هزار سال و هزار حج و هزار عمره؛
- هم‌ردیفی با یعقوب نبی و عیسی مسیح؛
- فرونشاندن غضب الهی؛
- ثواب هزار شهید؛
- کفاره گناهان کبیره.

سپس فرمودند: «يَا عَلِيُّ لَا يَخْدُمُ الْعِيَالُ إِلَّا صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ أَوْ رَجُلٌ يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ!»؛ یا علی! مردی به عیال خود خدمت نمی‌کند، مگر آنکه صدیق یا شهید باشد، یا مردی که خداوند می‌خواهد خیر دنیا و آخرت را به او عنایت کند.^۱

نکته آشکاری که از این روایت می‌توان برداشت کرد و در عین حال بسیار مهم است، این نکته است که کار کردن در منزل، فقط اختصاص به زن ندارد و مرد هم باید در خانه کمک کند و اگر کمک کند، این ثواب‌های عظیم را دارد.

در خاطرات شهید شیرودی از زبان همسرش آمده است:

علی کبر در کار خانه خیلی کمک‌کارم بود. در ایام انقلاب، امور پادگان‌ها به هم ریخته بود. من هم پرستار ارتش بودم. دو ساعت می‌رفت پادگان و می‌آمد خانه. وقتی ظهر می‌آمدم، بوی غذا تمام فضای خانه را پر کرده بود.

گاهی می‌آمد کنار من می‌نشست و تلویزیون تماشا می‌کردیم. وقتی می‌خواستم طرف آشپرخانه بروم، نمی‌گذاشت. می‌گفت کجا؟ وقتی می‌گفتم می‌خواهم ظرف‌ها را بشویم، می‌گفت: بنشین! با هم می‌روییم و می‌شوئیم. می‌گفت: «دلیل ندارد که مرد در خانه کار نکند».^۲

تقسیم کاری پیامبر ﷺ

شاید شما هم شنیده باشید که در روایتی داریم وقتی حضرت امیر و حضرت زهرا علیهما السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله درباره کار بیرون و درون منزل پرسیدند، پیامبر فرمودند:

۱. «عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ فَاطِمَةُ جَالِسَةً عِنْدَ الْقُدْرِ وَأَنَا أَنْتَقِي الْعَدَسَ قَالَ يَا أَبَا الْحَسَنِ قُلْتُ كَيْفَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ ائْتِعْ مِنِّي وَمَا أَقُولُ إِلَّا مِمَّنْ أَمَرَ رَبِّي مَا مِنْ رَجُلٍ يُعِينُ امْرَأَتَهُ فِي بَيْتِهَا إِلَّا كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ عَلَى بَدَنِهِ عِبَادَةٌ سِتَّةٌ صِيَامٌ تَهَاوُهَا وَقِيَامٌ لَيْلُهَا وَأَعْظَمُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الثَّوَابِ مِثْلَ مَا أَعْطَاهُ اللَّهُ الصَّابِرِينَ وَ دَاوُدَ النَّبِيَّ وَ يُعْفَوْبَ وَ عِيسَى يَا عَلِيُّ مَنْ كَانَ فِي خِدْمَةِ الْعِيَالِ فِي الْبَيْتِ... يَا عَلِيُّ خِدْمَةُ الْعِيَالِ كَفَّارَةٌ لِكُلِّ تَنَابُورٍ وَ يُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَ مُهُوْرَ خَوْرِ الْعَيْنِ وَ يُرِيدُ فِي الْحَسَنَاتِ وَ الذَّرَجَاتِ يَا عَلِيُّ لَا يَخْدُمُ الْعِيَالُ إِلَّا صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ أَوْ رَجُلٌ يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» (شعیری، جامع الأخبار، ص ۱۰۲).

۲. گروه فرهنگی شهید ابراهیم هادی، بر فراز آسمان: زندگی نامه و خاطرات سرلشکر خلبان شهید علی اکبر شیرودی، ص ۳۹.

«فَقَضَى عَلَى فَاطِمَةَ ٱلْبَيْتِ بِخِدْمَةِ مَا دُونَ ٱلْبَابِ، وَ قَضَى عَلَى عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمَا خَلَفَهُ!»^۱ کارهای داخل خانه را به حضرت فاطمه علیها السلام و کارهای بیرون خانه را به حضرت علی علیه السلام واگذار نمودند و به زبان امروری سخت‌افزار زندگی که عموماً کارهای خارج از خانه است را روی دوش مرد خانه گذاشتند و بخش نرم‌افزاری زندگی مشترک یعنی اکثر کارهای داخل خانه را بر عهده زن خانه.

تناقض یا تناسب در کار

اولین نکته‌ای که شاید به ذهن بیاید، این است که آیا از این روایت باید این‌گونه برداشت کنیم که زن حتماً باید در منزل کار کند؟ آیا جایگاه کاری مرد، فقط در بیرون از منزل است و نباید داخل خانه کمکی کند؟! قطعاً پاسخ منفی است؛ چراکه خلاف آن در همان روایت اول ذکر شد و هیچ تناقضی میان این دو روایت وجود ندارد.

نکته بسیار مهم، عالمانه و روان‌شناسانه این پیشنهاد رسول خدا صلی الله علیه و آله این جاست که این نوع تقسیم کار حضرت، متناسب است با طبیعت و با فطرت مرد و زن و ویژگی‌های روان‌شناختی هر یک از آنان.

زیبایی این توصیه‌ی حکیمانه را می‌توان از واکنش حضرت فاطمه علیها السلام دریافت؛ وقتی حضرت زهرا علیها السلام این پاسخ را از پیامبر صلی الله علیه و آله دریافت کردند، بسیار خوشحال شدند و فرمودند: «فَلَا يَعْلَمُ مَا دَخَلَنِي مِنَ الشُّرُورِ إِلَّا اللَّهُ»؛ جز خدا کسی نمی‌داند که با این کار، چه شادی‌ای بر قلب من وارد شد!

فعالیت اجتماعی زن نه‌تنها از نظر اسلام مذموم نیست، بلکه اگر در راستای وظایف زنانه و فعالیت‌های متناسب با ویژگی‌های او باشد، پسندیده نیز می‌باشد. لذا حضرت زهرا علیها السلام نیز فعالیت‌های اجتماعی داشتند. اما مهم،

۱. «السُّنَنِیُّ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: تَقَاضَى عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي الْخِدْمَةِ، فَقَضَى عَلَى فَاطِمَةَ بِخِدْمَةِ مَا دُونَ الْبَابِ، وَ قَضَى عَلَى عَلِيٍّ مَا خَلَفَهُ. قَالَ: فَقَالَتْ فَاطِمَةُ: فَلَا يَعْلَمُ مَا دَخَلَنِي مِنَ الشُّرُورِ إِلَّا اللَّهُ يَا كُنَّانِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَحْتَلُّ رِقَابَ الرِّجَالِ» (حمیری، قرب الإسناد، النص، ص ۵۲)

اولویت بندی در وظایف یک زن است. قطعاً وظیفه‌ی تربیت فرزند برای زن، بر فعالیت‌های دیگر اولویت دارد و چنانچه فعالیت‌های اجتماعی مانع تربیت فرزندان باشد، باید آنها را برطرف کرد. به عبارتی: یکی از دلایل مهمی که حضرت رسول ﷺ وظیفه‌ی کارهای بیرون از خانه را به امام علی علیه السلام سپردند، توجه به همین نکته‌ی مهم، یعنی اولویت تربیت فرزند برای بانوان می‌باشد؛ رفتاری که شهدای عزیز ما نیز در رعایت آن حساس بودند. همسر شهید حمید باکری می‌گوید:

احسان، اولین فرزندمان تازه به دنیا آمده بود. فرصت استخدامی برای من پیش آمده بود. حمید خودش رفت فرم ثبت‌نام را برایم گرفت. روز امتحان احسان را نگه داشت تا بروم و برگردم. از امتحان که برگشتم، حمید گفت: ببین فاطمه! درست است که رفتی امتحان دادی، ولی فکر می‌کنم در این شرایط جدید، وظیفه‌ی تو فقط مادری است. اصلاً با توازدواج کردم تا بچه‌ام خوب تربیت شود. راضی نیستم آن را در مهد کودک یا خانه اقوام بگذاری. سعی کن این‌ها را بفهمی.

مدام تأکید داشت: مادر حتماً باید چشمش روی بچه‌اش باشد. شاید به خاطر همه این تأکیدها بود که از سپاه آدمم بیرون و تمام هوش و حواسم را سپردم به احسان و بودن و نبودن‌های حمید.^۱

حضور اجتماعی حضرت زهرا علیها السلام

درست است که حضرت زهرا علیها السلام از این تقسیم‌کاری پیامبر صلی الله علیه و آله شاد شدند اما این خوشحالی و تناسب فطری، هرگز مانعی برای حضور اجتماعی حضرت زهرا علیها السلام نداشته و کسی نمی‌تواند مدعی شود که آن حضرت یک فعال اجتماعی و اثرگذار در میدان نبود.

۱. فرهاد خضری، به مجنون گفتم زنده بمان، ص ۱۱ و ۱۲.

- چه کسی پشت درب منزل رفت، آن هنگام که غاصبان خلافت به خانه امیرالمؤمنین علیه السلام هجوم بردند؟
- چه کسی در جنگ احد حضور داشت؟
- چه کسی در مسجد پیامبر خطبه خواند؟
- چه کسی درب منزل مهاجرین و انصار را زد؟
- چه کسی به خاطر گریه زیاد به بیت الاحزان رفت؟

پس تنظیم رفتارهای زندگی و تعاملات اجتماعی بر اساس فطرت، هیچ تناقضی با حضور اجتماعی ندارد.

اقتدار، طبیعت مرداست و عاطفه، طبیعت زن

اقتدار، طبیعت و در ذات مرد است و کار بیرون از خانه، تناسب بیشتری با فطرت او دارد و در مقابل، عاطفه، طبیعت و در ذات زن است و کارهای ظریف داخل منزل، تناسب بیشتری با فطرت او دارد. جالب این است که زنان نیز به صورت فطری، اقتدار را کمال مرد می‌دانند و مردان نیز به صورت فطری، عاطفه را کمال زن. خدای متعال در قرآن کریم، این پذیرش فطری را با داستان دختران شعیب این‌گونه بیان می‌فرماید:

وقتی حضرت موسی علیه السلام برای دختران شعیب نبی مقداری آب از چاه می‌کشد، حضرت موسی را با این ویژگی در نزد پدر یاد می‌کنند:

﴿قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ﴾!

بر اساس این آیه، دو ویژگی حضرت موسی علیه السلام برای دختر شعیب نبی قابل توجه است: اول، اقتدار و دوم، امین بودن.

یا در اثبات این امر فطری، امیرالمؤمنین علی علیه السلام به امام مجتبی علیه السلام می‌فرمایند:

«وَأَسْتَبِقِي مِنْ نَفْسِكَ بَقِيَّةً»؛ نزد خود چیزهایی را نگهدار و به روی همسر خود نیاور. «فَإِنَّ إِمْسَاكَكَ نَفْسَكَ عَنْهُمْ، وَ هُنَّ يَرِينَ أَنَّكَ ذُو اِقْتِدَارٍ، خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَرِينَ مِنْكَ حَالًا عَلَى ائْتِكِسَارٍ»؛ به درستی که پنهان کردن و حفظ برخی امور از زن‌ها درحالی‌که تو را صاحب اقتدار ببیند، بهتر است از اینکه آن را برملا کنی و آنان تو را با حالی شکست خورده ببینند.

در مقابل، حضرت به محمد حنفیه می‌فرماید:

«إِنَّ الْمَرْأَةَ رِيحَانَةٌ وَ لَيْسَتْ بِقَهْرْمَانَةٍ»؛ زن گل است و لطیف، و قهرمان و دلاور نیست.^۱ خدای متعال این اقتدار مرد و عطوفت زن را در خلقت آن‌ها نیز قرار داده است؛ برای مثال:

- به مرد، پوستی زخیم داده، در حالی که پوست زن لطیف است؛
- عضلات مرد، قوی است و بافت بدن زن لطیف؛
- استخوان بندی مرد، محکم است و استخوان بندی زن، ظریف؛
- صدای مرد، بم است و پرطنین، و صدای زن، ظریف است و نازک.

همه این‌ها نشان‌دهنده ارزش‌گذاری خداوند به فطرت مرد و زن است. مطمئناً هیچ مردی به صورت فطری دوست ندارد با یک زن مردنمای مقتدر زندگی کند و هیچ زنی هم به صورت فطری دوست ندارد با یک مرد زن‌نمای لطیف زندگی کند. شاعر چه زیبا می‌گوید:

جهان چون چشم و خط و خال و ابروست

که هر چیزی به جای خویش نیکوست^۲

۱. «أَبُو عَلِيٍّ الْأَشْعَرِيُّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَثَمَةَ عَنْ عَبْدِ بْنِ زَيْدِ الْأَسَدِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي الْقَدَامِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَاصِمِيُّ عَنْ حَكَمَةَ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: فِي رِسَالَةٍ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى الْمَغْسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تَحْمِلِكِ الْمَرْأَةَ مِنَ الْأَمْرِ مَا يَحْمِلُوكُ نَفْسَهَا فَإِنَّ ذَلِكَ أَلْعَمُ حَالِنَا وَأَرْخَى لِبَالِنَا وَأَدْوَمُ جَمَالِنَا فَإِنَّ الْمَرْأَةَ رِيحَانَةٌ وَ لَيْسَتْ بِقَهْرْمَانَةٍ وَ لَا تُعَدُّ بِكَرَامَتِهَا نَفْسَهَا وَ اغْضُضْ بَصَرَهَا بِسِتْرِكَ وَ اكْفُفْهَا بِجِجَابِكَ وَ لَا تُظْهِرْهَا أَنْ تُشْفَعَ لِغَيْرِهَا فَتَمِيلَ عَلَيْكَ مِنْ شَفَعَتِ لَهْ عَلَيْكَ مَعَهَا وَ اسْتَبِقِي مِنْ نَفْسِكَ بَقِيَّةً فَإِنَّ إِمْسَاكَكَ نَفْسَكَ عَنْهُمْ وَ هُنَّ يَرِينَ أَنَّكَ ذُو اِقْتِدَارٍ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَرِينَ مِنْكَ حَالًا عَلَى ائْتِكِسَارٍ». (كليني، الكافي، ج ۵، ص ۵۱، باب إكرام الزوجة).

۲. شیخ محمود شبستری، گلشن راز، بخش ۵۰.

خانواده‌ی موفق و جامعه‌ی متعالی

متأسفانه در جامعه امروزی برداشتی کاملاً نادرست از اقتدار و عاطفه به وجود آمده و عده‌ای بخشی از آن را در اختیار گرفته و به یکی از این دو مورد معتقدند؛ یا مردسالاری مطلق، یا زن‌سالاری مطلق، که هر دو مورد کاملاً اشتباه است. نتیجه این برداشت اشتباه، کشاندن جامعه به قهقرا، دور کردن جامعه از موفقیت و محروم شدن جامعه از عدالت و اعتدال است.

خانواده و جامعه‌ای به موفقیت دست می‌یابد که ترکیبی از این دو را داشته باشد؛ یعنی اقتدار و عاطفه در کنار هم باشد. قدرت اقتدار مردان در کنار قدرت عاطفه زنان است که می‌تواند خانواده و جامعه متعالی را بسازد. عاطفه به تنهایی تکامل را به دنبال ندارد و خروجی آن چیزی جز ضعف نیست؛ یعنی نتیجه‌ی عاطفه بدون اقتدار، ضعف و انفعال و تأثیرپذیری است. اقتدار تنها هم به ظلم می‌انجامد.

عاطفه‌ی پنهان

اقتدار مرد، ظاهر است و قدرت زن، پنهان.

اقتدار مردان برای همه ظاهر است و همه به آن معترفند؛ اما قدرت زنان، پنهان است.

قدرت پنهان زن، عاطفه است. این عاطفه‌ی زن است که شخصیت اصلی او را می‌سازد.

اما متأسفانه در غرب، این ویژگی فطری زن را به یغما برده‌اند و زیبایی را جایگزین آن نموده‌اند.

غرب، قدرت پنهان یک زن را زیبایی او می‌داند و زن، تا زمانی که زیبایی دارد، از

۱. «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ». روم، ۲۱؛ «الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ». نساء، ۳۴.

جایگاه اجتماعی برخوردار است؛ اما همین که زیبایی اش را از دست داد، ناخودآگاه کنار گذاشته می‌شود.

قدرت و منزلت زن در غرب، فقط زیبایی جسمی اوست، نه زیبایی روحی اش. در حقیقت با نگاه جنسیتی به زن پرداخته‌اند و هیچ کاری با زیبایی روحی او ندارند. ما معتقدیم که قدرت پنهان زن از نظر اسلام، قدرت روحی اوست؛ یعنی عاطفه. قدرت پنهان زن، ظهور عاطفه اوست، نه ظهور جنسیت او.

دیده شدن به چه قیمتی؟!

روان‌شناسان، توجه‌طلبی و میل به دیده شدن را از نیازهای طبیعی و بخشی از الزامات زندگی اجتماعی آدمی دانسته‌اند. این میل در میان همه زنان و مردان وجود دارد، اما این خودنمایی در زنان بیشتر است؛ چراکه جنبه زیبایی ظاهری در آنها پررنگ‌تر است. به همین دلیل این میل، آن‌ها را به سمت نشان دادن توانایی‌ها و حتی نشان دادن اندام ظاهری خود می‌کشاند و همین بهانه بسیار مناسبی است برای غرب که زن را به این میدان بکشاند تا از او بیشترین بهره را به نفع خود ببرد.^۱ مهم‌ترین کار غرب، به میدان آوردن زن برای استفاده ابزاری و جنسیتی از اوست. غرب، زن را با نقاب دیده شدن وارد اجتماع می‌کند، اما چه دیده شدنی؟!

فروش زنان پشت ویتترین به عنوان کالا و ابزار جنسی به معنای دیده شدن است؟!

۱. روان‌شناسان، توجه‌طلبی و میل به دیده شدن را از نیازهای طبیعی و بخشی از الزامات زندگی اجتماعی آدمی دانسته‌اند؛ زیرا وقتی انسان‌ها درمی‌یابند که دیگران، آراء، رفتار و ظاهر آن‌ها را تأیید می‌کنند، روحیه امید و لذت در آن‌ها تقویت می‌شود. این میل در میان همه زنان و مردان وجود دارد که بخشی از آن طبیعی است؛ مانند دیدن در امور اخلاقی، فکری، علمی و مسائل اجتماعی؛ ولی بخشی دیگری از آن مانند در معرض دید نامحرم بودن، برهنگی و... غیرطبیعی است که به طور قطع یک ناهنجاری و انحراف اخلاقی تلقی می‌گردد که این در همه جوامع بشری اگر از حد و مرز خودش گذشت، به عنوان یک انحراف اخلاقی تلقی می‌شود. (نک: جان استاینر، دیدن و دیده شدن)

راه‌اندازی جنبش MeToo در برابر سوءاستفاده‌های جنسی در سراسر جهان به معنای دیده شدن است؟!۱

آزار و اذیت جنسی بیش از ۵۲ درصد زنان شاغل در انگلیس به معنای دیده شدن است؟!۲

تجاوز به بیش از نیمی از زنان شاغل در محیط‌های کاری به معنای دیده شدن است؟!۳

نامشروع بودن بیش از نیمی از کودکان اروپایی، به معنای دیده شدن است؟!۴
آزار و اذیت‌های جنسی حدود ۴۹ درصد دانشجویان دانشگاه‌های انگلیس به معنای دیده شدن است؟!۵

آمار ۳۰ درصد تجاوز در محیط دانشگاه به معنای دیده شدن است؟!۶
لذا این سبک حضور زن غربی در اجتماع، فقط و فقط به ضرر خود زن تمام می‌شود و بس.

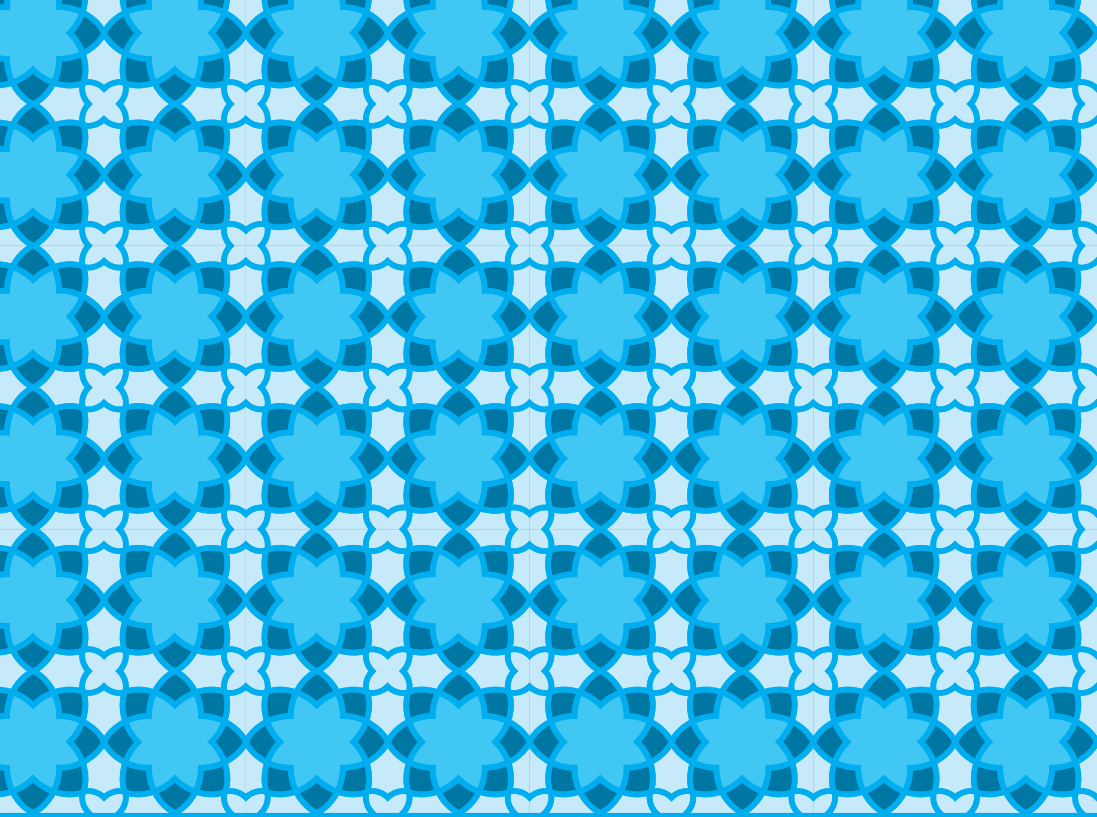
والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

۱. به گزارش خبرنگار اجتماعی باشگاه خبرنگاران پویا، دو سال پس از شکل‌گیری جنبش MeToo در برابر سوءاستفاده‌های جنسی در سراسر جهان، زنان شاغل جهان هنوز هم از افزایش عمل سوءاستفاده‌کنندگان واهمه دارند و به این دلیل که نگران از دست دادن شغل خود هستند، در برابر سوءاستفاده‌کنندگان سکوت می‌کنند. نک: مقاله «درصد زنان شاغل در انگلیس مورد آزار و اذیت جنسی قرار می‌گیرند» در آدرس:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1398/09/03/2145158/52-52>

۲. محققان «کنگره اتحادیه تجار و پروژۀ تبعیض جنسی» انگلیس می‌گویند: ۵۲ درصد از زنان انگلیسی تجربه رفتارهای ناخواسته از سوی همکاران و کارفرمایان شامل شنیدن شوخی‌ها و جملات نامتعارف، آزار جنسی و تجاوز را داشته‌اند. این رقم میان دختران و زنان ۱۶ تا ۲۴ ساله بیشتر است و به ۶۳ درصد می‌رسد. بر اساس یافته‌های این نظرسنجی، زنانی که در صنایع تولیدی و گردشگری مشغول کارند، بیشتر مورد تعرض قرار می‌گیرند. (همان)

۳. بر اساس آماری که در سال ۲۰۱۸ توسط «مرکز آمار ملی انگلیس» اعلام شد، تقریباً نیمی از دانشجویان دانشگاه‌های انگلیس (حدود ۴۹ درصد) مورد آزار و اذیت‌های جنسی قرار گرفته‌اند. براساس این آمار، ۳۰ درصد از تجاوزها در محیط دانشگاه صورت گرفته و بیش از ۵۳ درصد از قربانیان طعمه هم‌کلاسی خود شده‌اند. (همان)

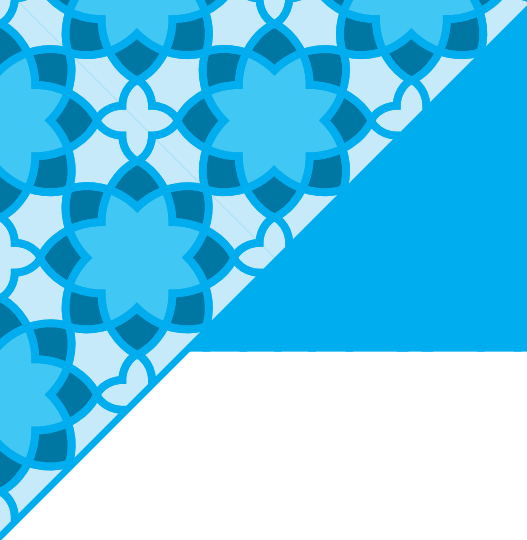

مجلس سوم

کدام آزادی؟

«معرفی حضرت زهرا علیها السلام به عنوان الگوی آزادی

زنان مسلمان و مقایسه این آزادی با نمونه غربی آن»

پیامبر اسلام ﷺ رهبر آزادی خواهان جهان است و حلول و ظهور حضرت، مساوی شد با آزاد کردن بندهای اسارت و بندگی مادی و معنوی از پای انسان گرفتار در خودخواهی‌ها و نادانی‌ها. آزادی، جنس لطیفی دارد و مستحق‌ترین افراد بشر، به این لطف لطیف الهی، موجودات لطیف پرودگار هستند که گلشان با نرمی و ظرافت سرشته شده و شاهکاری از دقت و ظرافت را خلق کرده است. پیغام پیامبر خاتم ﷺ، توجه به خلقت ویژه این موجود ظریف بود که به اشتباه ضعیفش می‌پنداشتند. در طول تاریخ بسیار بوده و هستند مدعیان دروغین آزادی که وقتی صفحات سیاه تاریخشان را ورق می‌زنی، جز خشونت اسارت، بردگی و حقارت و به غارت بردن هست و نیست این نعمت عظیم، دیده نمی‌شود. پیامبر را «أبتر» یعنی بدون نسل خطاب می‌کردند، اما آن حضرت دنباله‌ای به بلندای کهکشان هستی یافت و زندگی انسان و انسانیت را در دامان او قرار داد.

امروز هم در آن سوی دنیا، زن را به بهانه آزادی اسیر و درمانده و پست کرده‌اند. نه آبرو و آرامشی برایش باقی گذاشته‌اند، نه دلی خوش و نه گردنی برافراشته. خط آن احترام‌های بی‌نظیر رسول مهربانی‌ها بر دختر بی‌مثالش در جمهوری اسلامی و برای زن ایرانی ادامه دارد. گزارش مختصری از آنچه دارند و داریم و نتایج دستاوردهای ما و دستاویزهای آنها، می‌تواند ما را برای انتخاب آزادی مد نظرمان راهنمایی کند. **کدام آزادی؟!** دغدغه بجایی است که همواره ذهن انسان را به خود مشغول کرده است. ما می‌توانیم ثابت کنیم که کلید آن گنج ارزشمند برای زنان عالم، در دستان حضرت فاطمه زهرا علیها السلام است و ما با افتخار ایشان را برترین و آزاده‌ترین زن عالم می‌دانیم.

سیر بحث «کدام آزادی؟!»

۱. آغاز بحث با موضوع هجمه مشرکان به پیامبر ﷺ به سبب بی‌فرزند ماندن ایشان

- خروجی این هجمه شد: تولد کوثر.

۲. احترام ویژه پیامبر اسلام ﷺ به حضرت زهرا علیها السلام.

- احترامات ویژه پیامبر ﷺ به حضرت زهرا علیها السلام.
- این احترامات چه زمانی اتفاق افتاده است؟
- داستان زنده‌به‌گور کردن دختران.

۳. رفتار جاهلانه تاریخ با زن (جاهلیت اولی)

- محدودیت مطلق زن.
- ذکر برخی از رفتارهای جاهلانه با زن.

۴. برخورد جاهلانه مدرن به زن (جاهلیت مدرن)

- آزادی مطلق زن.
- ظهور فمینیسم.

۵. صعود یا سقوط

- روایت آزادی در غرب.

۶. آزادی زن در اسلام

- نه محدودیت مطلق، نه آزادی مطلق.
- آزادی همراه با قید و شرط متناسب با فطرت.
- لحاظ کردن قدرت عاطفه، برابر است با حضور اجتماعی یک زن.
- مصادیق حضور اجتماعی حضرت زهرا علیها السلام در کنار امیرالمومنین علیه السلام.

۷. جایگاه زن در جمهوری اسلامی

- بیانات امامین انقلاب.
- حضور خانم دباغ در فرانسه.
- دستاوردهای انقلاب اسلامی برای حضور اجتماعی زنان.

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه سوم «کدام آزادی؟»

أبتر یا کوثر

در روایت داریم هنگامی که ابراهیم، پسر پیامبر گرامی اسلام ﷺ از دنیا رفت، عمر بن عاص که یکی از دشمنان سرسخت پیامبر ﷺ بود، به‌پا خواست و با شادی تمام گفت: محمد ابتر شده و دیگر هیچ نسلی نخواهد داشت! من بیشتر از همه نسبت به او غیظ دارم و درباره او از همه بدگوترم!

این هجمه و فشار روانی بر پیامبر، نه‌تنها از طرف او بلکه از سوی تمام دشمنان حضرت ادامه داشت، تا اینکه خدای متعال سوره کوثر را نازل کرد و فرمود: ﴿إِنَّا

أَعْظَمْنَاكَ الْكُوثَرَ﴾؛ ما به تو کوثر عطا کردیم!

نتیجه‌ی این همه فشار و هجمه علیه پیامبر اکرم ﷺ تولد کوثر بود.

خدای متعال دختری را به پیامبر عنایت کرد که نه‌تنها هجمه ابتر ماندن پیامبر به فراموشی سپرده شد، بلکه مولود آن، دختری شد که خیر کثیر بود. دختری که

۱. «فی تفسیر علی بن ابراهیم قال: دخل رسول الله صلى الله عليه وآله المسجد وفيه عمرو بن العاص والحكم بن أبي العاص فقال عمرو: يا أبا الأبتير وكان الرجل في الجاهلية إذا لم يكن له ولد سمي أبتير، ثم قال عمرو: إني لأشأت محمداً أني أبعضه، فأنزل الله على رسوله صلى الله عليه وآله: ﴿إِنَّا أَعْظَمْنَاكَ الْكُوثَرَ﴾ فضال لربك وأحز* إن هابتك* أي مبعضك عمرو بن العاص هو الأبتير* يعني لا دين له ولا نسب». (عبد علی بن جمعه حویزی، تفسیر نورالقلین، ج ۵، ص ۶۸۵)

مادر یازده امام شد. دختری که زهرای اطهر شد. دختری که تنها همتای بی همتای امیرالمومنین علی عَلَيْهِ السَّلَامُ بود. دختری که «ام ابیهای» نبی مکرم اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شد.

احترام ویژه پیامبر اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَامُ

روایتی از ابن عباس نقل شده است که می گوید: بعد از نزول آیه تطهیر، پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به مدت نه ماه هنگام نماز، کنار خانه حضرت امیر عَلَيْهِ السَّلَامُ می آمدند و می فرمودند: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ أَهْلَ الْبَيْتِ، إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» و این سلام را هر روز پنج مرتبه به حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَامُ و اهل بیت ایشان می فرستادند.^۱

یکی از رفتارهای ثابت پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ که از سوی شیعه و سنی نقل شده، این بود که آخرین دیدارشان به هنگام سفر، و نخستین دیدارشان موقع بازگشت، با صدیقه طاهره عَلَيْهَا السَّلَامُ بوده است و چنان با حضرت رفتار می کردند که بینندگان را به شگفتی وامی داشت!

از عایشه نقل شده است: هر گاه رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از مسافرت بازمی گشت، گلوی فاطمه عَلَيْهَا السَّلَامُ را می بوسید و می فرمود: بوی بهشت را از او استشمام می کنم!^۲

ابوعلیه خُشَنی می گوید: هر گاه رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از مسافرت بازمی گشت، به منزل فاطمه عَلَيْهَا السَّلَامُ وارد می شد و فاطمه به استقبال او می رفت و حضرت او را در آغوش می گرفت و بین دیدگانش را می بوسید.^۳

۱- «ابن مردویه، عن ابن عباس رضي الله عنه قال: شهدنا رسول الله صلى الله عليه وسلم تسعة أشهر، يأتي كل يوم باب علي بن أبي طالب رضي الله عنه عند وقت كل صلاة، فيقول: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ أَهْلَ الْبَيْتِ، إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا، الصَّلَاةَ رَحِمَكُمُ اللهُ»، كل يوم خمس مرات». (احمد بن موسى ابن مردويه، مناقب علي بن أبي طالب عَلَيْهِ السَّلَامُ وما نزل من القرآن في علي، ص ۳۵)

۲- «عن عائشة أُمِّ النَّبِيِّ (عليه الصلاة والسلام) إذا قدم من سفر قتل ما بين عيني فاطمة، و قتل غيرها وقال: «منه أشم رائحة الجنة»». (عدای از علمای شیعه، مجموعه نفیسه فی تاریخ الأئمة عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ص ۱۷۹)

۳- «أَبُو عَلِيٍّ الْحُسَيْنِيُّ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ يَدْخُلُ عَلَيَّ فَاطِمَةَ فَدَخَلَ عَلَيْهَا فَقَامَتْ إِلَيَّ وَ اغْتَنَّقْتُهُ وَ قَتَلَتْ بَيْنَ عَيْنَيْهِ». (محمد بن علی ابن شهر آشوب مازندرانی، مناقب آل أبي طالب عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ج ۳، ص ۳۳۲)

و هزاران روایت دیگر از احترامات خاص نبی مکرم اسلام ﷺ نسبت به حضرت زهرا علیها السلام: از تعظیم و احترام گرفته تا دست بوسی ایشان.

- اما این احترامات خاص در چه برهه‌ای بوده است؟
- آیا سایر پدران نیز چنین احترامی برای دخترانشان قائل بودند؟
- آیا دختران در آن زمان چنین جایگاهی داشتند؟
- آیا اصلا کسی در آن زمان، برای دختر احترامی قائل بود؟

تمام این احترامات پیامبر به دختر مطهر خود، در زمانی بود که اصلا دختر را کسی قبول نداشت! دختر دار شدن رامایه ننگ خود می دانستند و هر کس صاحب دختری می شد، تنها کاری که در حق او انجام می داد، زنده به گور کردن دختری گناه بود!

شخصی به نام قیص بن عاصم روزی به خدمت پیامبر ﷺ می رسد و می گوید: من ۱۲ دخترم را زنده به گور کرده‌ام و بابت هیچ کدامشان حتی ذره‌ای ناراحت نشدم، مگر برای یکی از آن‌ها! روزی برای کاری به مسافرتی دور و دراز رفته بودم. وقتی از همسرم خدا حافظی کردم، او باردار بود و چیزی به وضع حملش نمانده بود. سفرم به درازا کشید و وقتی بازگشتم، متوجه شدم که همسرم فارغ شده و کودکم مرده به دنیا آمده است. سال‌ها بعد، روزی در خانه نشسته بودم که ناگهان در باز شد و دختری بسیار زیبا و خوش قد و قامت وارد شد و از من سراغ مادرش را گرفت. دختری بسیار زیبا با گیسوانی بلند و بافته و گردنبندی که زیبایی و معصومیت چهره‌اش را دوچندان می کرد! با تعجب برخاستم و از همسرم پرسیدم: این دختر زیبا کیست که تو را مادر خطاب می کند؟ همسرم که به شدت ترسیده بود، با چشمانی اشک آلود گفت: ای قیص! امان بده! او دختر توست؛ همان که وقتی به دنیا آمد، تو در سفر بودی. من از ترس تو پنهانش کردم!

زبانم بند آمده بود و پاسخی ندادم و خانه را ترک گفتم. روزی او را به بهانه گردش به صحرا بردم و شروع به کندن گودالی کردم و دخترم هم دائم می پرسید: پدر جان! چرا زمین را می کنی؟ دنبال چه می گردی؟ می خواهی کمکت کنم؟ سرانجام گودال

آماده شد. دستش را گرفتم و کشان‌کشان درون گودال انداختم و خاک‌ها را به سر و صورتش می‌ریختم. ناله‌های دلخراش او از درون گودال به گوشم می‌رسید که التماس می‌کرد: پدر! پدرجان! چرا مرا در زیر خاک پنهان می‌کنی؟

چشمان زیبای رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خیس اشک شده بود و همه شنیدند که فرمودند: «إِنَّ هَذِهِ لَقَسْوَةٌ وَمَنْ لَا يُرْحَمَ لَا يُرْحَمُ»؛ این کار سنگدلی است و کسی که رحم و عاطفه نداشته باشد، مشمول رحمت الهی نمی‌شود.^۱

زن در جاهلیت اولی

این همان نگرش منفی جاهلیت اولی نسبت به زن بوده است. در زمان جاهلیت اولی، زن هیچ ارزشی نداشت و او را در محدودیت مطلق قرار داده بودند.^۲

زن در جاهلیت اولی، موجود کاملاً بی‌اختیار و محدودی بود که فقط در مواردی خاص کارایی داشت و در غیر آنها هیچ ارزش و احترامی نداشت. زن مخلوقی بود بین انسان و حیوان که فایده خلقت او فقط تکثیر نسل و خدمت به مرد بود.^۳

در برخی از قبایل اعراب رسم بر این بود که دخترانشان را پیش از به دنیا آمدن، شوهر می‌دادند.^۴

برخی به محض تولد دختر، او را زنده به گور می‌کردند!

زنان همیشه خادم مردان بودند و کاری به جز زایش پسر و تربیت جنگجو نداشتند.^۵

۱. عسکری، القرآن الکریم و روایات المدرستین، ج ۱، ص ۴۶.

۲. طباطبائی، مقام زن در اسلام، ص ۳.

۳. پیرمردیان و دیگران، مقایسه وضعیت زن در دوره جاهلیت و بعد از اسلام، ص ۴ (به نقل از: تمدن اسلام و عرب، ص ۵۱۳).

۴. مطهری، مجموعه آثار (نظام حقوق زن در اسلام)، ج ۱۹، ص ۸۸.

۵. مقایسه وضعیت زن در دوره جاهلیت و بعد از اسلام، ص ۱۸ (به نقل از: تاریخ تمدن، ترجمه علی صارمی و دیگران، ج ۴).

ازدواج با کنیزان را حق مسلم خود می دانستند و فرزندان حاصل از آن را برده خود می پنداشتند.^۱

مردان در قبال دریافت پول، زنانشان را طلاق می دادند.^۲

زنان هیچ گونه ارثی از پدران و همسران خود نمی بردند.^۳

پسران همیشه بر دختران ترجیح داده می شدند.

در بعضی قبیله ها زنان از خوردن گوشت که خوراک لذیذی است، ممنوع بودند.^۴

در جزیره «تاشمانی» (از جزایر اقیانوسیه) و استرالیا در بعضی موارد، با گرسنگی

دادن، دختران خود را می کشتند و گوشت آنان را می خوردند!

در بعضی از نقاط هندوستان، زنده بودن پس از مرگ شوهر را برای زن روا

نمی دانستند و پس از چهل روز از مرگ شوهر، زن را می کشتند یا در آتش

می سوزاندند!^۵

در مصر برای پرآب شدن رود نیل، دختران را به زیورآلات آراسته و در آن غرق

می کردند!^۶

بعضی از رومیان به منظور ازدیاد نسل، زنان خود را به دیگر دوستانشان به قرض

و کرایه می دادند.^۷

این برخورد اسفبار و جاهلانه تاریخ با زن بوده است!

ص ۲۰۲.

۱. همان، ص ۸.

۲. همان، ص ۱۱ (به نقل از: الحیاط العربیه من الشعر الجاهلی، ص ۵۱)

۳. همان، ص ۱۳ (به نقل از: اسد الغابة، ج ۵، ص ۴۱۸)

۴. مبلّغ، بررسی تطبیقی زن در نگاه جاهلیت ادیان و اسلام و فمینیسم، ص ۶.

۵. همان.

۶. همان.

۷. همان.

زن در جاهلیت مدرن

در زمان جاهلیت اولی برای زن هیچ ارزشی قائل نبودند و زن در محدودیت مطلق بود؛ اما به مرور زمان و در جاهلیت مدرن، تغییراتی صورت گرفت: برای زن ارزش قائل شدند، اما کدام ارزش؟ در جاهلیت مدرن قدرت و ارزش زن را زیبایی ظاهرش معرفی کردند و گفتند: زن باید آزادی مطلق داشته باشد!

نتیجه‌ی رفتار جاهلیت مدرن بازن، ظهور فمینیسم یا همان مدعیان آزادی زن بود. «فمینیسم»^۱ واژه‌ای فرانسوی است که در قرن نوزدهم با عنوان جنبش زنان معروف شد. در این جنبش، زنان می‌توانند زمینه آزادی خود را فراهم کنند. آن‌ها می‌توانند افسانه‌های فرهنگی را به چالش بکشند؛ می‌توانند استقلال اقتصادی بیشتری تجربه کنند و بر تصور اشتباه پایین دست بودنشان در هنر و ادبیات فائق آیند. مهم‌تر آنکه: آنان می‌توانند رابطه برابری را با مردان تجربه کنند.

نهیضت آزادی زن، به ظاهر زیبا بود و همه را به سوی خود کشاند، اما با گذشت زمان، چهره حقیقی خود را نشان داد.

صعود یا سقوط

نهیضت آزادی زن، با شعار و هدف صعود زن، پدید آمد، اما به مرور زمان و با روشن شدن زوایای بیشتری از ماهیت اصلی آن، زن را به دره سقوط افکند و کالا بودن و مردوارگی و شباهت به مردان را بر زنان تحمیل کرد. مقام معظم رهبری در این باره می‌فرمایند:

ظلمی که در فرهنگ غربی به زن شده است و برداشت غلطی که از زن در آثار فرهنگ و ادبیات غرب وجود دارد، در تمام دوران تاریخ بی سابقه است. در گذشته هم در همه جا به زن ظلم شده است، اما این ظلم عمومی و فراگیر و همه‌جانبه، مخصوص دوران اخیر و ناشی از تمدن غرب است.^۲

۱. Feminism.

۲. بیانات دردیدار گروهی از بانوان به مناسبت فرخنده میلاد حضرت زهرا علیها السلام و روز زن، ۲۵ آذر ۱۳۷۱، دسترسی در: <https://farsi.khamenei.ir/audio-content?id=7942>

بلایی که فمنیسم، به اسم آزادی و برابری زن و مرد بر سر زنان غربی آورد، غیر قابل وصف است که به ذکر برخی از آن‌ها بسنده می‌کنیم.

گزارشی با عنوان «پارادوکس خوشبختی زنان» که توسط «دفتر ملی تحقیقات اقتصادی» منتشر شده، آمده است:

- علی‌رغم بهبود شاخص‌های کمی سلامت، در ۳۵ سال گذشته در آمریکا، شادی کلی ذهنی در میان زنان هم به طور مطلق و هم به طور نسبی نسبت به شادی مردان کاهش یافته است.
- میزان خودکشی در زنان، نسبت به مردان در آمریکا رشد بیشتری پیدا کرد و حدود ۵۰ درصد شد.
- پس از یک قرن آزادی زنان، وزارت بهداشت و خدمات انسانی آمریکا گزارش می‌دهد که از هر پنج زن آمریکایی بیش از یک نفر در طول زندگی خود به بیماری روانی مبتلا می‌شود.
- زنان دو برابر بیشتر از مردان در معرض افسردگی قرار دارند.
- مصرف بی‌رویه الکل در میان زنان آمریکایی بین سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۳ بیش از دو برابر شده است.
- موارد سندرم الکل جنینی در نوزادان تازه متولد شده از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۸ دو و نیم برابر شده است.
- حجم ساعات کاری یا شرایط خاصی که به نفع زنان در برخی کشورها وضع شده بود، به ضرر زنان تغییر کرد.
- ظلم مهمی که یکی از نتایج اصلی این موج از فمنیسم بود، تحمیل بار اقتصادی زندگی بر دوش زنان بود و اکنون سرپرست اقتصادی نیمی از خانواده‌های آمریکایی زنان هستند.
- با ترویج ضرورت کسب شغل توسط زنان، اشتغال، اولویت بالاتری نسبت به ازدواج پیدا کرد و در سال ۲۰۲۰، ۷۰ درصد طلاق‌ها توسط زنها صورت گرفت.^۱

۱. دسترسی در:

http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/household_size_and_composition_around_the_world_2017_data_booklet.pdf

در آمار منتشر شده توسط «مرکز ملی خشونت جنسی» در آمریکا از هر چهار دختر، یک نفر و از هر شش پسر یک نفر پیش از هجده سالگی در معرض سوء استفاده جنسی قرار می‌گیرند. از هر پنج دانشجوی زن، یک نفر در طول دوران تحصیل در معرض تعرض جنسی قرار گرفته است، و هزاران ظلم دیگر که به نام آزادی به زنان شد و به جای صعود، سقوط را برای آنان به ارمغان آورد.

بنابراین، جاهلیت آزادی مدرن، روی آوردن به طبیعت مرد بود، نه زن. در جاهلیت مدرن و به اسم آزادی و برابری مرد و زن، به زنان تلقین کردند که اگر می‌خواهید در جامعه، قوی باشید، باید مانند مردان باشید و این یعنی مردوارگی زن؛ یعنی حذف طبیعت زن؛ یعنی کنار گذاشتن هویت اصلی زن؛ یعنی نابودی عواطف زنانه.

آزادی زن در اسلام

اسلام خط بطلانی بود بر جاهلیت اولی و جاهلیت مدرن. خط بطلانی بود بر محدودیت مطلق یا آزادی مطلق.

اسلام درباره زن، نه قائل به محدودیتی است که در جاهلیت اولی وجود داشت و نه آن آزادی مطلق جاهلیت مدرن را می‌پذیرد.

اسلام می‌گوید: زن باید آزاد باشد، اما آزادی همراه با قید و شرط. هر آزادی‌ای مورد پسند اسلام نیست.

آزادی‌ای مورد پسند اسلام است که مطابق با میل و فطرت زن باشد. آزادی‌ای که با طبع و شخصیت زن سازگار باشد. در یک جمله: آزادی‌ای که در تضاد با لطافت و زنانگی زن نباشد. این یعنی همان قدرت پنهان زن. همین قدرت پنهان است که اسلام را به گذاشتن قید و شرط وامی‌دارد.

برخی بر این باورند که اسلام، مخالف حضور اجتماعی زنان است، اما این برداشتی نادرست است.

اتفاقا اسلام موافق حضور زن است و به خاطر قدرت عاطفه زن، گاهی حضور زن در جامعه را امری ضروری و واجب می‌داند.

لحاظ کردن قدرت عاطفه زن، برابر است با اثرگذاری اجتماعی بی‌بدیل یک زن؛ لذا وقتی به تاریخ نگاه می‌کنید، می‌بینید که این قدرت عاطفه، کاری می‌کند که شخصیتی مانند حضرت زهرا علیها السلام در میدان مبارزه با دشمن، پایه‌پای حضرت امیر حرکت کند و میدان مبارزه را از دشمن بریاید و تمام نقشه‌های دشمن را نقش بر آب کند.

اگر اسلام مخالف حضور اجتماعی زن است، پس واکنش‌های حضرت زهرا علیها السلام به تحرکات دشمن چیست؟

اگر اسلام مخالف حضور اجتماعی زن است، پس جایگاه اجتماعی حضرت فاطمه علیها السلام چیست؟

اگر اسلام مخالف حضور اجتماعی زن است، پس قدرت اجتماعی حضرت صدیقه علیها السلام چیست؟

اگر اسلام مخالف حضور اجتماعی زن است، پس خطابه‌های آتشین یگانه خلقت علیها السلام چیست؟

اسلام، برای زن قائل به جایگاهی خاص و ویژه است.

جایگاه زن در جمهوری اسلامی

غرب و فمنیسم، زن را به قهقراکشاند، اما اسلام جایگاهی ویژه به زن داد. شاید پرسیده شود که جایگاه زن در جمهوری اسلامی چیست؟ این موضوع مهمی است که در این ایام به آن خواهیم پرداخت؛ اما اگر بخواهیم به اجمال اشاره کنیم، کافی است بیانات حضرت امام رحمته الله علیه بنیان‌گذار جمهوری اسلامی درباره زنان را مشاهده کنید. ایشان می‌فرمایند:

اسلام، زن را مثل مرد در همه شئون (همان طور که مرد در همه شئون دخالت دارد) دخالت می‌دهد.^۱

در نظام اسلامی، زن به عنوان یک انسان می‌تواند مشارکت فعال با مردان، در بنای جامعه اسلامی داشته باشد.^۲

زن باید در مقدرات اساسی مملکت دخالت کند.^۳

همان طور که مردها باید در امور سیاسی دخالت کنند و جامعه خودشان را حفظ کنند، زن‌ها هم باید دخالت کنند و جامعه را حفظ کنند.^۴

زن مربی جامعه است. از دامن زن انسان‌ها پیدا می‌شوند ... زن با تربیت صحیح خودش، انسان درست می‌کند و با تربیت صحیح خودش کشور را آباد می‌کند.^۵

جالب این جاست که حضرت امام رحمة الله عليه یک زن (خانم دباغ) را در فرانسه به عنوان یک مقام سیاسی و نماینده خودشان قرار می‌دهند.

در یک جمله: جمهوری اسلامی موافق حضور اجتماعی زن بوده و هست و در این راستا گام‌هایی برداشته است.

وقتی به دوران دفاع مقدس هم نگاه می‌کنیم، زانی را مشاهده می‌کنیم که در کنار اثرگذاری در فرآیند مبارزه با کفر، چنان دشمنان را با فعالیت‌های اجتماعی خود آزار داده که آن‌ها مجبور به ترور این زنان اثرگذار گردیده‌اند

خاطره شهید:

یکی از بانوان اثرگذار در مبارزه با طاغوت، دختری است به نام زینب کمایی.

۱. صحیفه امام، ج ۶، ص ۳۰۰.

۲. همان، ج ۴، ص ۴۱۴.

۳. روح‌الله خمینی، صحیفه امام، ج ۶، ص ۳۰۰.

۴. همان، ج ۱۸، ص ۴۰۳.

۵. همان، ج ۷، ص ۳۳۹.

دختری که به شدت اهل فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی است. در مسجد محل، کارهای فرهنگی انجام می‌دهد. در مدرسه کارهای دینی می‌کند و از راه رفاقت با دخترانی که خط فکری مناسبی ندارند، سعی می‌کند آن‌ها را به راه راست دعوت کند. با رزمنده‌های مجروح جنگ مصاحبه کرده و خاطرات شهدا را از آن‌ها دریافت، و در قالب روزنامه دیواری و... به گوش مردم می‌رساند. در کنار این‌ها اهل خودسازی و نماز شب است. خواهرانش می‌گویند ما درس اخلاق می‌رفتیم، اما وقتی به منزل برمی‌گشتیم، زینب از ما می‌خواست که حرف‌های استاد اخلاق را برایش تکرار کنیم، تا با عمل به آن‌ها رشد کند. بالای دفترهایش می‌نویسد (او می‌بیند)، می‌گفت می‌خواهم هرگز ناظر بودن خدا را فراموش نکنم. غسل شهادتش ترک نمی‌شود و آرزوی همیشگی او شهادت است. اهل محاسبه نفس است و برنامه‌های اخلاقی زیادی دارد... آخسر فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی او منافقین را عصبانی کرده، لذا یک‌روز مانده به تحویل سال نو، وقتی از مسجد به سمت خانه در حرکت بود، توسط ضد انقلاب ربوده شده و بعد از چندروز پیکر بی‌جان‌ش را در خرابه‌ای پیدا می‌کنند. آنجا بود که متوجه شدند ضدانقلاب چادرش را دور گردنش پیچیده و این‌گونه او را خفه کرده و به شهادت رسانده‌اند. همسایه‌ها می‌گویند آن روز، نماز زینب در مسجد با طمانینه و حالت روحانی ویژه‌ای بود!^۱

بنابراین حضور اجتماعی زن نه تنها از نظر اسلام مذموم نیست، بلکه می‌تواند انسان را به مراتب بالای قرب الهی رسانده و زمینه سعادتمندی او را فراهم آورد. آیا می‌دانید ما در برابر حق تحصیل دختر و پسر و عدالت آموزشی در دنیا رتبه اول را داریم؟^۲

۱. نک: راز درخت کاج

۲. راجی و خاتمی، صعود چهل ساله، ص ۲۶۵.

آیا می‌دانید اکنون جزء باسوادترین کشورها در حوزه بانوان هستیم؟
 آیا می‌دانید اساتید و اعضای زن هیئت‌های علمی دانشگاه‌های کشور، از کمتر از ۱۵ درصد در دهه ۵۰، به بیش از ۳۰ درصد در دهه ۹۰ رسیده است؟
 آیا می‌دانید در تعداد پزشک بانوان، پس از انقلاب، تعداد پزشک‌های فوق‌تخصص مرد ۳ برابر شده اما خانم‌ها ۱۲ برابر شده است؟
 آیا می‌دانید پزشکان فوق‌تخصص زن از ۹ درصد به ۳۰ درصد طی فقط بیست سال اول انقلاب رسیده است؟
 آیا می‌دانید تعداد رشته‌های ورزشی بانوان از ۷ رشته در سال ۱۳۵۷، به ۳۸ رشته طی ۲۰ سال اول انقلاب بوده است؟
 آیا می‌دانید تعداد مربیان ورزشی زن نیز رشدی شگفت‌انگیز داشته و از ۹ مربی به ۳۵۰۰۰ مربی افزایش یافته است؟
 آیا می‌دانید افزایش پزشکان متخصص زن در حوزه‌ی زنان و زایمان، از ۱۶ درصد به ۹۸ درصد طی فقط بیست سال اول انقلاب بوده است؟

۱. همان، ص ۲۶۴.

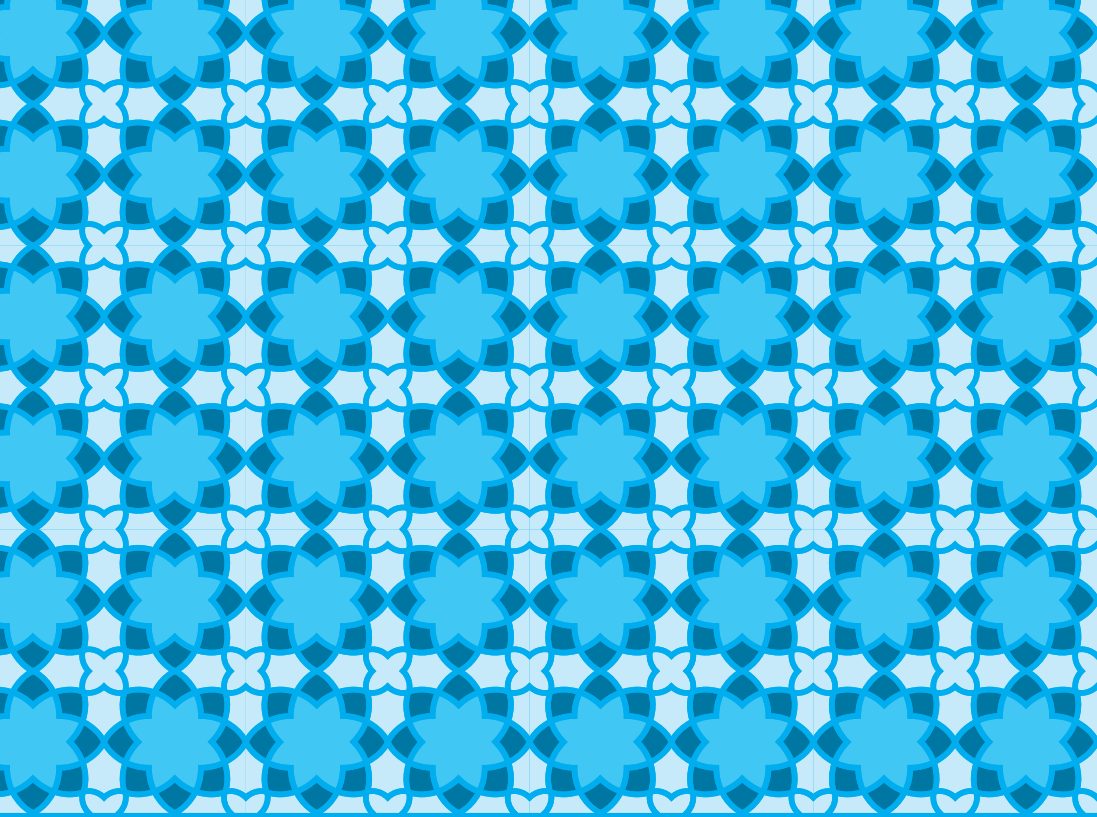
۲. همان، ص ۲۶۷.

۳. همان، ص ۲۷۵.

۴. همان، ص ۲۶۹.

۵. همان.

۶. همان، ص ۲۷۵.

مجلس چهارم

مادر عاطفه‌ها!

«مدیریت عواطف، بزرگ‌ترین شاخصه‌ی

نقش آفرینی حضرت زهرا علیها السلام»

معجزه را فقط نباید در شمشیر و بازوی امیرالمؤمنین علیه السلام جست و جو کرد؛ حتی نباید حل همه مشکلات را در دستان پولادین اسدالله الغالب منحصر دانست. گاهی نمی‌شود واقعه‌ی کربلا را فقط در رشادت‌های بی‌مثال ابوالفضل العباس علیه السلام و دیگر یاران باوفای اباعبدالله علیه السلام به نظاره نشست؛ زیرا تاریخ مبهوت و مقهور این حقیقت است که: «کربلا در کربلا می‌ماند اگر زینب نبود». همه عالم فهمیدند زمانی که علی بن ابی‌طالب علیه السلام امام الکونین را ترور شخصیت کردند و او را تنها گذاشتند و خانه‌نشین کردند و کار اسلام و انقلاب نبوی به بن‌بست خورد، دستان نازنین **مادر عاطفه‌ها** میدان دشمن را نه تنها به هم می‌زند، بلکه تارهای عنکبوتی دسیسه و خدعه و خفقان را با تمام غل و زنجیرهای حسد و غفلت و ترس و حماقت و همه ابزارهای زر و زور و تزویر مدعیان دوستی با پیامبر صلی الله علیه و آله را بر سرشان خراب می‌کند. زنان مدینه را شرم‌زده و سرافکنده می‌کند. آه می‌کشد، نفرین و قهر می‌کند و می‌گرید و غوغایی به پا می‌کند. شمشیر نمی‌کشد، اما با شمشیر بُرّان عواطف زنانه‌ی خود، چنان دل‌های زنان مدینه را می‌سوزاند که همچون آتش بر سر مردان ساکت و ترسو و بی‌خاصیتشان فرود می‌آیند و همان نامردانی که جواب علی علیه السلام را نمی‌دادند، از لانه‌هایشان بیرون می‌کشند تا با اصرار و التماس و اعتذار به در خانه امیرالمؤمنین علیه السلام بیایند. آری، قدرت عاطفه، از هر سلاحی کشنده‌تر و اثرگذارتر است.

مادر با جادوی محبت، همه را در کنار هم جمع می‌کند و قلب خانواده است. مادر عاطفه‌ها که باشی، وقتی زمین می‌خوری، ابرمرد میدان جنگ که حیدر کزار است و حتی لباس رزمش پشت ندارد. تا هرگز پشت به دشمن نکند. نه تنها پشتش به خاک مالیده می‌شود، که با صورت به زمین می‌خورد. این حقیقت بی‌نظیری است که زن، این موجود پر از عطوفت و لطافت در درون خود دارد و اگر درست از آن استفاده کند، عالمی را به هم خواهد زد. این همان **قدرت پنهان** است که امام و رهبری به واسطه **الگوی سوم زن** آن را مطرح کردند؛ زن را از مرد قوی‌تر دانستند و میدان‌دار اصلی حرکت‌های اجتماعی را بانوان قلمداد کرده‌اند و در واقع با پرده‌نشینی مطلق و منحصر کردن زن در مادری و همسری مخالفت می‌کنند. اگر از این گوهر ناب دوریم، نه به سبب مخالفت ما، بلکه به دلیل غفلت از این نعمت است. باقی‌مانده تفکر مردسالاری تاریخی و برنامه جدی دشمن برای مصادره‌ی این قدرت زنان ایران اسلامی است که ما را عقب نگاه داشته و از بهره‌مند شدن از مزایای آرامش در جامعه‌ی موفق که در آن مرد مُقتدر و زن عاطفی به یک اندازه سهم دارند و اثر گذارند، محروم کرده است.

سیر بحث «مادر عاطفه‌ها»

۱. آغاز بحث با ماجرای ملاقات زنان مدینه با حضرت زهرا علیها السلام
۲. قدرت واقعی سرور زنان عالم
 - این واقعه، قدرت ویژه حضرت زهرا علیها السلام نیست؛ بلکه قدرت واقعی یک زن است.
 - قدرت ماشطه‌ی (آرایشگر) آل فرعون.
۳. سؤال: جایگاه زن در جمهوری اسلامی چگونه است؟
 - سؤالی که با ذکر این مقامات زن به ذهن خطور می‌کند، این است که: جایگاه زن در جمهوری اسلامی چیست؟
 - مخالفت یا غفلت؟
۴. دلایل عدم مخالفت
 - بیانات امامین انقلاب.
 - مصادیق حضور اجتماعی زنان.
۵. دلایل غفلت
 - مردسالاری تاریخی.
 - برداشت‌های ناقص از دین.
 - دسیسه‌های دشمن.

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه چهارم «مادر عاطفه‌ها»

ملاقات زنان مدینه با حضرت زهرا علیها السلام

در روایت آمده است که وقتی زنان مدینه به ملاقات صدیقه طاهره علیها السلام آمدند و از حضرت پرسیدند: «كَيْفَ أَصْبَحْتَ مِنْ عِلَّتِكَ يَا ابْنَةَ رَسُولِ اللَّهِ؟»؛ ای دختر رسول خدا! شب را چگونه و با چه حالی صبح کردید؟ حضرت به آنها نهیب می‌زنند و با بیانی سرزنش‌گونه به آنان می‌فرمایند: «أَصْبَحْتُ وَاللَّهِ عَائِفَةً لِدُنْيَاكُمْ»؛ در حالی شب را صبح کردم که از دنیای شما بیزارم! «قَالِيَةَ لِرِجَالِكُنَّ»؛ از مردانتان بغضی شدید در دل دارم. «لَفَطْتُهُمْ بَعْدَ أَنْ عَجَمْتُهُمْ»؛ آنها را آزمودم و به دور افکندمشان. «وَشَتَّائْتُهُمْ بَعْدَ أَنْ سَبَّزْتُهُمْ»؛ آن‌گاه که سیرت و احوالشان را فهمیدم، با آنها دشمن شدم!

بعد با توبیخ و سرزنش ادامه می‌دهند: «فَقُبْحًا لِفُلُولِ الْحَدِّ وَاللَّعِبِ بَعْدَ الْحِدِّ وَ قَبِيحِ الصَّفَاةِ وَ صَدْعِ الْقَنَاةِ...»؛ چقدر زشت است گندی شمشیرهای مردانتان و ناتوانی نیزه‌هایشان در دفاع از حق و فساد آراء و انحراف انگیزه‌هایشان!

حضرت آن قدر این توبیخ و سرزنش را ادامه دادند که در روایت آمده است: بعد از آنکه سخنان حضرت تمام شد، «فَأَعَادَتِ النِّسَاءُ قَوْلَهَا عَلَى رِجَالِهِنَّ»؛ زنان مدینه فرموده‌های حضرت را که تماماً همراه با توبیخ و حمله و هجمه به نفاق مردانشان بود، برای همسرانشان تکرار کردند.

این حرکت چنان اثرگذار بود که بزرگان مهاجر و انصار برای عذرخواهی و صدالبته همراه با بهانه‌های واهی نزد حضرت آمدند؛ اما مجدداً با جملاتی روبه‌رو شدند که جز تحقیر، چیزی عایدشان نشد! حضرت در پاسخ به آنها فرمودند: «إِلَيْكُمْ عَنِّي؛ دور شوید! فَلَا عُدْرَ بَعْدَ تَعْذِيرِكُمْ وَلَا أَمْرَ بَعْدَ تَفْصِيرِكُمْ»؛ بعد از اینکه بر شما حجت را تمام کردیم، عذری را نمی‌پذیریم!

قدرت واقعی زنان عالم

این واقعه را بارها شنیده‌ایم و بر زبان آورده‌ایم اما انگار باید از زاویه‌ای دیگر نیز به آن بنگریم. تشرها، توبیخ‌ها، قهر و آشتی‌ها و آن حرکت عاطفی که در مواجهه با زنان انجام گرفت، باعث می‌شود که زنان مدینه اشک بریزند، متنبه شوند، به خانه‌هایشان برگردند و این آتش شعله‌ور از قدرت عاطفی زنانه را به خانه‌هایشان ببرند و به جان همسرانشان بیندازند! آن همسرانی که دست از حمایت حضرت امیر علیه السلام برداشته بودند، به عنوان عذرخواهی و با سرهایی افکنده، نزد حضرت می‌آیند،

- این یعنی به هم ریختن جبهه و میدان دشمن؛
- یعنی نشان دادن قدرت واقعی زن؛
- یعنی نمایان شدن قدرت عواطف؛
- یعنی حقیقت وجود زن در عالم؛

البته این قدرت بی‌نظیر، صرفاً اختصاص به حضرت نداشته و در وجود هر زن دیگری نیز وجود دارد.

این یک قدرت مدیریت عاطفی است که در فطرت و باطن همه زنان هست.
این قدرت، قدرت واقعی زنان عالم است.

۱. مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۱۵۹ و ۱۶۱؛ ابطحی اصفهانی، عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۳۲ و ۸۸۹؛ احمد بن علی طبرسی، الإحتجاج، ج ۱، ص ۱۰۸؛ شیخ صدوق، معانی الأخبار، ص ۳۵۴ و ۳۵۵؛ احمد بن ابی طاهر، بلاغات النساء، ص ۳۲.

چه بسیارند زنانی که در طول تاریخ، با استفاده از این قدرت پنهان، جبهه‌ی دشمن را به هم ریختند.

حضرت مریم، حضرت آسیه و ماشطه‌ی آل فرعون و هزاران زن دیگر در طول تاریخ همگی نمونه‌هایی عالی از این قدرت پنهان زن هستند که به یکی از آنان به اجمال اشاره می‌کنیم.

علامه مجلسی نقل می‌کند که پیامبر گرامی اسلام ﷺ فرمودند: وقتی در شب معراج به آسمان‌ها رفتم، بوی خوشی را استشمام کردم. از جبرئیل دلیلش را پرسیدم؛ گفت: «رایحه ماشطه‌ی آل فرعون و فرزندان اوست» و در همان جا جبرئیل داستان ماشطه یا همان آرایشگر آل فرعون را برای پیامبر توضیح داد.

روزی ماشطه در حال آرایشگری برای دختر فرعون بود که وسیله‌ای از دست او بر زمین می‌افتد و هنگامی که می‌خواهد آن را بردارد، ذکر «بسم الله» را بر زبان جاری می‌کند. در همان حال، دختر فرعون می‌گوید: «الله» کیست؟! پروردگار ما فرعون است. پدر من، پروردگار است و بس! ماشطه در جواب می‌گوید: نه، پروردگار من خدای موسی است.

وقتی خبر به فرعون رسید، گفت: اگر تو به خدای موسی اعتقاد داری، تو را با تمام فرزندان آتش خواهم زد! اما این حرف ذره‌ای شک در دل این زن راه نداد و بر اعتقادش ماند. فرعون دستور داد آتشی در تنور افروختند و در مقابل چشم این زن و این مادر، تک‌تک فرزندان را در آتش انداختند. وقتی نوبت به نوزاد شیرخوارش رسید، نوزاد به اذن خداوند به سخن آمد و گفت: «**إِصْبِرِي يَا أُمَّةَ! إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ**» مادر جان! به خودت شک راه مده و صبر کن؛ چراکه تو در مسیر حق هستی. در نهایت، فرعون او و نوزادش را نیز در تنور پراز آتش انداخت و زنده‌زنده آنها را سوزاند! این بویی که در عرش اعلیٰ به مشام پیامبر رسید، بوی عطر آن زنی

است که در مسیر الهی ماند و این گونه به سوی پروردگارش برگشود.^۱ این همان قدرت عاطفی زن است که از آن نام بردیم. حضور اجتماعی ماشطه‌ی آل فرعون و درمقابل حضور قدرتمند زنی دیگر به نام آسیه در کاخ فرعون، میدان را به هم ریخت.

این حقیقت وجود زن در عالم است.

این میدان‌داری در اجتماع و اثرگذاری در جامعه و جایگاه اجتماعی زن است. این همان ویژگی فطری و شاخص در وجود زن است که خدای متعال آن را به زن هدیه داده تا سرنوشت جامعه را عوض کند.

جایگاه زن در جمهوری اسلامی

سؤالی که ممکن است به ذهن‌ها خطور کند، این است که: این همه از جایگاه زن در اسلام و در طول تاریخ گفته شد، اما جایگاه زن در جمهوری اسلامی چیست؟ امروز جمهوری اسلامی بعد از گذشت بیش از چهل سال از پیروزی انقلاب، چه مواضعی نسبت به زن و قدرت عواطف اجتماعی او دارد؟ آیا جمهوری اسلامی مخالف این قدرت است یا موافق آن؟ قطعاً پاسخ این است که جمهوری اسلامی، موافق و حامی این طبیعت زن است. جمهوری اسلامی به قطع و یقین مخالف

۱. «رَوِيَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) قَالَ: مَا أَسْرَبِي بِي مَرَّتَ بِي رَاحَةُ طَبِيبَةٍ، فَقُلْتُ جَبْرِئِيلُ: مَا هَذِهِ الرَّاحَةُ؟ فَقَالَ: هَذِهِ مَا شَطَّهَ آلُ فِرْعَوْنَ وَوَالِدُهَا كَانَتْ تَمْسُكُ بِطَبْطَبِهَا فَوَقَّعَتْ الْمَشْطَةَ مِنْ يَدِهَا، فَقَالَكَ: بِسْمِ اللَّهِ. فَقَالَتْ بِنْتُ فِرْعَوْنَ: أَيُّهَا، قَالَكَ: يَا بِنْتُ رَبِّي وَرَبِّكَ وَرَبِّ أَبِيكَ. فَأَخْبَرْتُ فِرْعَوْنَ فَدَعَا بِهَا وَبَوَلَدِهَا وَقَالَ: مَنْ رَبُّكَ؟ قَالَكَ: إِنَّ رَبِّي وَرَبِّكَ اللَّهُ. فَأَمَرَ بِتَنْجُورٍ مِنْ نَحَاسٍ، فَأَجْمِي فَدَعَا بِهَا وَبَوَلَدِهَا. فَقَالَكَ: إِنَّ لِي إِلَهًا حَاجَةٌ وَهِيَ أَنْ تَجْمَعِ عِظَامِي وَ عِظَامَ وُلْدِي فَتَدْفِنِيهَا. فَقَالَ: ذَلِكَ لَكَ يَا نَارُكَ مِنْ حَتَّى، فَأَمَرَ بِأَوْلَادِهَا فَأَلْفُوا وَاجِدُوا وَاجِدُوا بِاللَّيْلَةِ حَتَّى كَانَتْ آخِرَ وُلْدِهَا وَكَانَ صَبِيحًا مُرْضِعًا. فَقَالَ: اضْبِرِّي يَا أُمَّهُ! إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ. فَأَلْقَيْتِ فِي النَّوْرِ مَعَ وُلْدِهَا وَ أُمَّهُمُ الرِّجَالُ فِرْعَوْنَ، أَسِيَّةً، فَكَانَتْ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَانَتْ مُؤْمِنَةً خَالِصَةً وَكَانَتْ تُعْبُدُ اللَّهَ سِرًّا إِلَى أَنْ قَتَلَ فِرْعَوْنَ الرِّجَالَ حَرْقِيلاً فَعَابَتْ حَبِيبَتَهُ الْمَلَائِكَةَ يَعْزُجُونَ بِرُوحِهَا فَرَأَتْ قَبِيحًا وَ إِخْلَاصًا، فَبَيَّنَّا هِيَ كَذَلِكَ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهَا فِرْعَوْنَ يُخْرِبُهَا بِمَا صَنَعَ. فَقَالَتْ: الْوَيْلُ لَكَ يَا فِرْعَوْنَ! مَا أَجْرُكَ عَلَى اللَّهِ جَلٌّ وَعَلَا؟ فَقَالَ: مَا، لَعَلَّكَ اغْتَرَاكَ الْجُبُونُ الَّذِي اغْتَرَى صَاحِبَتِكَ. فَقَالَتْ: مَا اغْتَرَانِي جُبُونٌ، بَلْ أَمْسَتْ بِاللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكَ وَرَبِّ الْعَالَمِينَ. فَدَعَا فِرْعَوْنَ أُمَّهُ، فَقَالَتْ: يَا ابْنَتِكَ الْخَبِيرِ يَا، فَأَقْسِمُ لَكَ وَقَدْ لَمْ تَدْرِكِي الْمَوْتَ أَوْ لَمْ تَكْفُرِي بِاللَّهِ مُوسَى، فَخَلَّتْ بِهَا أُمَّهُ فَسَأَلَهَا مَوَاقِفَتَهُ فِي مَا أَرَادَ فَأَبَتْ وَقَالَتْ: أَمَا أَنْ أَكْفُرَ بِاللَّهِ، فَلَا، فَأَمَرَ بِهَا فِرْعَوْنَ حَتَّى مَدَّتْ بَيْنَ أَرْبَعَةِ أَوْتَادٍ لَمْ يَزَلْ تُنْعَدُّ بِهَا حَتَّى مَاتَتْ، كَمَا قَالَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ: وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَيْدِي» (مجلسی، بحار الأنوار، ج ۱۳، ص ۱۶۴).

حضور قدرتمند زن در عرصه اجتماعی نیست؛ بلکه حامی و طرفدار زنان نیز بوده است. برای مثال: اگر بخواهیم دلیل عدم مخالفت جمهوری اسلامی را ذکر کنیم به بیانات امامین انقلاب مراجعه می‌کنیم. کافی است کتاب «قدرت و شکوه زن» را که بیانات مقام معظم رهبری درباره عظمت و جایگاه زنان است، مطالعه کنید. به برخی از بیانات امامین انقلاب درباره زنان را به صورت تیتروار اشاره می‌کنیم.

حضرت امام رحمة الله عليه می‌فرمایند:

- در نهضتی که مسلمین کردند، ملت ما کردند، همه‌تان ملاحظه کردید که زن‌ها پیش قدم بودند؛ بلکه فعالیت زن‌ها در این باب ارزشش بیشتر از فعالیت مردها بود؛ برای اینکه همین خواهرها که ریختند در خیابان‌ها و در مقابل توپ و تانک تظاهر کردند و مشت گره کردند، اینها مردها را قدرتشان را دوچندان کرد.^۱
- در این انقلاب اسلامی نقش شما بانوان از نقش مردها بالاتر بود.^۲
- زنان همچون مردان در ساختن جامعه‌ی اسلامی فردا شرکت دارند.^۳
- زنان در عصر ما ثابت کردند که در مجاهده، همدوش مردان، بلکه مقدم بر آنانند.^۴
- شما باید در همه‌ی صحنه‌ها و میدان‌ها آن قدری که اسلام اجازه داده، وارد باشید.^۵
- زن‌ها هم باید در فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی همدوش مردها باشند؛ البته با حفظ آن چیزی که اسلام فرموده است... من از خدای تبارک و تعالی، توفیق شما بانوان و خواهران را می‌خواهم که هم در علم کوشا باشید و هم در عمل و هم در تهذیب اخلاق.^۶
- زن باید در مقدرات اساسی مملکت دخالت بکند. زن آدم‌ساز است؛ زن مربی انسان است.^۷

۱. صحیفه نور، ج ۱۰، ص ۱۸۴.

۲. همان، ج ۱۸، ص ۴۰۳.

۳. همان، ج ۵، ص ۵۲۰.

۴. همان، ج ۷، ص ۳۴۲.

۵. همان، ج ۱۸، ص ۴۰۴.

۶. همان.

۷. همان، ج ۶، ص ۳۰۱.

مقام معظم رهبری نیز می‌فرمایند:

- زن محترم است. هیچ‌کس هم نگفته که زن در میدان‌های اجتماعی وارد نشود یا مسئولیت نگیرد یا علم پیدا نکند؛ نه، امروز جزو بهترین دانشمندان ما، جزو بهترین نویسندگان ما، جزو بهترین شخصیت‌های فرهنگی ما، زنان بی‌شماری هستند که امروز در جامعه‌ی ما حضور دارند. این هم هنر انقلاب است؛ این را بدانید. قبل از انقلاب چنین چیزی وجود نداشت.^۱
- زنان از آغاز انقلاب اسلامی نقش مهمی در حرکت‌های اجتماعی داشته و همواره بخش عظیمی از جمعیت تظاهرات‌کنندگان را بانوان تشکیل می‌دهند.
- به برکت انقلاب اسلامی، خداوند نشان داد که زنان نیز می‌توانند با غیرت دینی خود، دوشادوش مردان در انجام وظایف دینی فعالیت کنند.
- اگر گفته شود عمده حرکت‌های انقلابی با پشتیبانی بانوان صورت گرفت، سخن اشتباهی نیست.
- در ادامه نهضت نیز اگر حمایت‌های زنان نبود، انقلاب اسلامی به پیروزی نمی‌رسید.
- خانم‌ها اگر گفته می‌شود که مسئولیت‌های خانوادگی دارند، یعنی مسئولیت امور داخلی خانه، این به معنای این نیست که مسئولیت اجتماعی را از دوش اینها برداشته است. بایستی این مسئولیت را هم حفظ کنند و هر مقداری که با وجود حفظ این مسئولیت توانایی دارند، آن توانایی را به مسئولیت‌های اجتماعی و سیاسی هم ضرب کنند.

استاد بزرگ معرفت و حقیقت، آیت‌الله مصباح در مورد نگاه امام می‌فرمودند:

زمانی که نهضت اسلامی در ۱۵ خرداد در قم شروع شد و امام خمینی رحمته‌الله علیه را دستگیر کردند، اولین حرکت از سوی زنان آغاز شد که مردان خود را به حضور در نهضت تحریک کردند. نباید چنین القا شود که بانوان فقط کارشان بچه‌داری و آشپزی است. امروز بسیاری از بانوان در اموری مانند معلمی، تبلیغ و برنامه‌های تلویزیونی حتی بهتر از مردان عمل می‌کنند.^۲

۱. بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم‌السلام، ۱۷ اسفند ۱۳۹۶، دسترسی در: <https://khl.ink/f/39136>

۲. بیانات آیت‌الله مصباح یزدی، در حضور جمعی از همسران پاسداران لشکر ۱۷ علی بن ابی طالب علیهم‌السلام؛ ۱۸ بهمن ۱۳۸۹، دسترسی در: <https://kayhan.ir/fa/news/207023>

بله، به تعبیر امامین انقلاب، هم مادری و همسری برای زن اولویت دارد و هم حضور آنها در اجتماع ضروری است؛ صدا البته با شرایط خاص خود.

زن اثرگذاری جدی بر جامعه خودش، بلکه در جامعه جهانی دارد که بخشی از این اثرگذاری از طریق مادری و همسری و بخشی از طریق نقش آفرینی مستقیم و حضور اجتماعی در جامعه است.

- نخستین راه‌پیمایی زنان در مشهد، سرآغازی بود برای دل و جرأت دادن به مردان و سپس حضور مردان در میدان.
- اولین حرکت نهضت اسلامی در ۱۵ خرداد، توسط زنان در قم اتفاق افتاد.
- همراهی همسران مدافعان حرم نیز امروزه، مؤیدی بر این حقیقت می‌باشند.
- حضور پرشور زنان در دفاع مقدس، یکی از اثرگذارترین عوامل پیروزی ما بود.

اگر دقیق بنگریم، درمی‌یابیم که انجام برخی از فعالیت‌های اجتماعی، نیاز به حضور افرادی دارد که بُعد عاطفی وجودشان بسیار گسترده‌تر از بُعدهای دیگر شخصیتی‌شان باشد. به عبارت روشن‌تر: برخی از فعالیت‌های اجتماعی به‌ویژه در شرایط بحرانی مانند جنگ، نیاز به حضور و نقش آفرینی زنان دارد؛ چون آنها هستند که بهره‌ی عاطفی بیشتری نسبت به مردان دارند و همین قدرت عاطفه باعث می‌شود به بهترین شکل از عهده‌ی آن فعالیت اجتماعی برآیند.

پرستاری از مجروحان، امدادگری یا تأمین مایحتاج رزمندگان در دوران دفاع مقدس، از جمله فعالیت‌های لازمی بود که در آن شرایط بحرانی، بدون حضور زنان به خوبی مدیریت و اجرا نمی‌شد. حتی در شرایط غیرجنگی نیز روشن است که زنان بهتر از مردان می‌توانند در فضاهایی مانند شیرخوارگاه‌ها نقش ایفا کنند.

به طور خلاصه: قدرت عاطفی زنان از صدر اسلام تاکنون بارها به کمک جبهه‌ی حق آمده و نام زنان بزرگ و فعالی در این عرصه‌ها بر تارک تاریخ همچنان می‌درخشد، که به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

شهیده شهناز حاجی شاه

«شهناز حاجی شاه» نخستین زن شهیده‌ی خرمشهر است. او در سال ۱۳۳۶ در خرمشهر به دنیا آمد. تحصیلاتش را تا دیپلم ادامه داد. با آغاز جنگ و اشغال خرمشهر، در کنار برادرانش، ناصر و محمدحسین به دفاع از شهر برخاست. او به قدری نسبت به تمام اعضای خانواده و پدر و مادرش احساس مسئولیت می‌کرد که فرزند بزرگ خانواده به نظر می‌رسید. جنگ که آغاز می‌شود، خانواده او به اهواز می‌روند، اما او به همراه برادرانش در شهر می‌ماند تا از خرمشهر دفاع کند.

هشتم مهرماه سال ۱۳۵۹ کامیونی از شیراز می‌رسد که بار آورده بود و می‌خواست آنها را در مدرسه خالی کند. دخترها منتظر مردها نمی‌مانند و خودشان دست‌به‌کار می‌شوند. مشغول کار بودند که بعضی‌ها خانه‌ای را سر فلکه‌ی گل فروشی با خمپاره زدند. شهناز حاجی شاه و دوستش شهناز محمدی همراه بقیه به طرف خانه می‌دوند تا اگر زنی در آن جا هست، او را بیرون بیاورند، که خمپاره‌ای بین آن دو به زمین می‌خورد و منفجر می‌شود. ترکش مستقیماً به قلب شهناز اصابت و او را در همان جا شهید کرد.

شهید ناهید فاتحی کرجو

شهیده «ناهید فاتحی کرجو» در چهارمین روز از تیرماه سال ۱۳۴۴ در شهر سنندج به دنیا آمد. پدرش «محمد» از پرسنل ژاندارمری بود و مادرش «سیده زینب» زنی مهربان، مسئولیت‌پذیر و شجاع بود و در دامن پرمعرفت و عفت مادر، با بزرگ شدن جسم، روح معنوی خود را هم پرورش می‌داد. عشق به عبادت در سنین کم، از ویژگی‌های منحصربه‌فرد ناهید بود. آن قدر در محراب عبادت با لذت با خدا راز و نیاز می‌کرد که به پدرش گفت: «اگر از چیزی ناراحت و دل‌تنگ باشم و گریه کنم، چشمانم سرخ می‌شود و سرم درد می‌گیرد؛ اما وقتی با خدا راز و نیاز و گریه می‌کنم، نه خسته‌ام و نه سردرد و ناراحتی جسمی احساس می‌کنم؛ بلکه سبک‌تر و آرام‌تر هم می‌شوم».

با شروع حرکت‌های انقلابی مردم ایران، ناهید هم به سیل خروشان انقلابیون پیوست و با شرکت در راهپیمایی‌های ضدطاغوت در جرگه‌ی دختران مبارز کردستان قرار گرفت. روزی با دوستانش به قصد شرکت در تظاهرات علیه رژیم شاه به خیابان‌های اصلی شهر رفت. لحظاتی از شروع این خیزش مردمی نگذشته بود که مأموران شاه به مردم حمله کردند. آنها ناهید را هم شناسایی کرده بودند و قصد دستگیری او را داشتند که با کمک مردم از چنگال دژخیمان فرار کرد. برادرش می‌گوید: «آن شب ناهید از درد نمی‌توانست درست روی پایش بایستد. پشتش بر اثر ضربات ناشی از اصابت باتوم کبود شده بود».

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و شروع شرارت‌های ضدانقلاب در مناطق مختلف کردستان، ناهید که تازه پا به دوران نوجوانی گذاشته بود، همکاری‌اش را با ارتش و سپاه آغاز کرد. شروع این همکاری، خشم ضدانقلاب به‌خصوص گروهک «کومله» را که زخم‌خورده فعالیت‌های انقلابی این نوجوان و سایر دوستانش بود، برانگیخت.

اوایل زمستان سال ۱۳۶۰ بود که ناهید به‌شدت بیمار شد و برای مداوا به درمانگاهی در میدان مرکزی شهر سنندج مراجعه کرد. چند ساعتی از رفتن ناهید گذشته بود، اما از بازگشتش خبری نبود. مادر در خانه نگران و چشم‌انتظار، چشم به در دوخته بود تا دختر نوجوانش برگردد.

آن روزها در سنندج امنیت برقرار نبود و این واقعیت، دل مادر را بیشتر می‌لرزاند. جست‌وجوی خانوادگی با رفتن دختر بزرگ خانواده به سمت درمانگاه شروع شد، اما او هم با تمام دل‌نگرانی‌ها بعد از ساعت‌ها جست‌وجو، خواهر نوجوانش را پیدا نکرد.

خبری از ناهید نبود؛ انگار اصلاً به درمانگاه نرفته بود. آن وقت‌ها پدر ناهید در جبهه خرمشهر برای آزادی این شهر از چنگال بعثی‌ها می‌جنگید و مادر شیرینی که مسئولیت سرپرستی و مدیریت عاطفی خانواده را بر عهده داشت، به‌تنهایی

همه جا دنبال دخترش می‌گشت، تا اینکه سرانجام از چند نفر که ناهید را می‌شناختند و او را آن روز دیده بودند، شنید که چهار نفر ناهید را دوره کرده و به زور سوار مینی‌بوس کرده و برده‌اند. کجا؟ هیچ‌کسی نمی‌دانست. چرا کسی معترض رابیندگان نشده بود؟ آیا ناهید کار اشتباهی کرده بود که باید دستگیر می‌شد؟ آن هم توسط گروهی ناشناس؟

شواهد نشان می‌داد که این دختر نوجوان با دسیسه گروهی ضدانقلاب به جرم همکاری با سپاه و حمایت از آرمان‌های انقلاب اسلامی و ولایت‌پذیری امام خمینی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ربوده شده است. بعد از ربوده شدن ناهید، خانواده‌اش را تهدید می‌کردند. افراد ناشناسی به خانه آنها نامه می‌فرستادند که «اگر باز هم با سپاه و پیشمرگان و انقلاب همکاری کنید، بقیه بچه‌هایتان را هم می‌کشیم».

چند ماه بعد خبری در شهر پیچید که دختری را در روستاهای کردستان باستانی بسته و سری تراشیده به جرم اینکه «این جاسوس خمینی است!» می‌چرخانند. این خبر در مدت کوتاهی همه‌جا پخش شد و نگرانی‌های مادر را به یقین تبدیل کرد؛ او خود ناهید بود. این ویژگی که برای کومله و ضدانقلاب اتهام بود، برای ناهید افتخار شمرده می‌شد.

یکی از روستاییان دیده‌های خود را از آن اتفاق این‌گونه تعریف می‌کند: «آنها سر دختری را تراشیده بودند و او را در روستا می‌گرداندند. کومله‌ها به آن دختر نوجوان می‌گفتند: آزادت نمی‌کنیم، مگر اینکه به خمینی توهین کنی!»

اما بصیرت، ایمان، شجاعت و انگیزه‌های معنوی، همراه با شناخت اهداف انقلاب اسلامی، این دختر نوجوان دلیر و شیربچه کردستان را بر آن داشت که جان فدای آرمان کرده و هرگز علیه امام و رهبر خود زبان باز نکند. او سنگینی و درد ناشی از برخورد سنگ با پیکرش را بیشتر تحمل می‌کرد تا سنگینی حرفی نادرست و قبول کژگویی‌های قومی نادان و سفاک درباره امام و آرمانش را.

ناهدید تلخی شکسته شدن حریم‌های احترام به زنان را به کام جان خرید و هرگز دست از آرمان‌ها و اعتقاداتش برنداشت تا سایرین بتوانند شیرینی زندگی در زیر سایه سار پرچم قدرتمند اسلام را تجربه کنند.

در آن روزگار، مردمان مستضعف روستایی که جرأت حرف زدن علیه ضدانقلاب را نداشتند، بارها به وضعیت شکنجه و وحشیانه این دختر نوجوان اعتراض کردند؛ اما هیچ گوش شنوا و مرد عملی پیدا نشد تا ناهید را از چنگال ستم آنهارهایی بخشد.

۱۱ ماه از ربوده شدن ناهید می‌گذشت که پیکر مجروح و کبودش را با سری شکسته و تراشیده در سنگلاخ‌های اطراف روستای «هشمیز» پیدا کردند. وقتی پیکر مجروح و بی‌جان او را به شهر سنندج انتقال دادند، مادرش بسیار بی‌تابی می‌کرد. او هرچند زنی قوی بود، اما چندین بار از هوش رفت. پیکر صدمه‌دیده و آغشته به خون ناهید اگرچه دیگر صدایی برای فریاد زدن و جانی برای فدا کردن در راه انقلاب نداشت، اما کتابی مصور از ددمنشی ضدانقلاب بود. او همواره حلقومی برای هزاران فریاد مظلومیت و ایستادگی است. زنان آن روز، با دیدن آثار شکنجه‌های وحشیانه بر بدن ناهید، سر شکسته و تراشیده‌اش، به ماهیت اصلی ضدانقلاب بیش از پیش پی برده و با ایمان و بصیرتی بیشتر به مبارزه با آنان همت گماشتند.

خانواده شهید فاتحی کرجو، صلاح ندیدند وی را در سنندج دفن کنند و پیکرش را به تهران منتقل و در قطعه شهدای انقلاب بهشت زهرا ع.ا.س. دفن کردند. این هم یک نمونه از شاگردان و به تعبیر بهتر «رهبران نهضت انقلاب اسلامی» بود که در پیروی از امام از هر مردی جلوتر بودند.

دلایل غفلت

اما سؤالی که مطرح می‌شود، این است که: اگر جمهوری اسلامی مخالف نیست (که قطعاً مخالف نیست)، پس چرا تاکنون آن‌گونه که باید و شاید، بروز آنچه‌چنانی نداشته است؟!

دلیلش یک کلمه بیشتر نیست و آن «غفلت» است. اما نه غفلت به سبب ظلم به زن؛ بلکه غفلت به سبب وجود دلایلی که به آن اشاره می‌کنیم:

۱. مردسالاری تاریخی

اولین دلیل غفلت، مردسالاری تاریخی است که در واقع نگاه غالب در همه جوامع جهانی بوده و طبیعتاً باقی‌مانده‌های آن در ایران بعد از انقلاب اسلامی هم وجود داشته است؛ همان نگاهی که جایگاه واقعی زن را بردگی و در خدمت مرد بودن معرفی می‌کرد. همان نگاهی که با فتاوا و بیانات امامین انقلاب به گورستان تاریخ پیوست.

۲. برداشت‌های ناقص از دین

دومین دلیل غفلت، برداشت‌های ناقص از دین است؛ همان دعوای نقش حضور اجتماعی که برخی تصور می‌کنند نقش اجتماعی دادن به زن، مساوی است با حضور اجتماعی او! برداشت نادرست آنان این است که می‌گویند: شما همیشه می‌خواهید زن‌ها را به خیابان‌ها بکشانید! از نظر این افراد، جایگاه حقیقی زن در پستوی خانه است و اصل بر پرده‌پوشی است؛ مگر در مواردی که کارد به استخوان برسد و هیچ راه جایگزین دیگری وجود نداشته باشد.

این افراد تفاوت نقش‌دهی به زنان را با حضور صددرصدی در میدان اشتباه گرفته‌اند. نقش دادن به زن، امری فراتر از حضور است. حضور در اجتماع، می‌تواند گوشه‌ای از این نقش را داشته باشد.

این نگاه اشتباه و با نگاه امام و رهبری کاملاً مخالف است. این برداشت‌های ناقص باعث شده تا نهایت نقش زن را مادری و همسری فرض کند! بله، دقیقاً مادری و همسری یکی از بزرگ‌ترین و اثرگذارترین بخش‌های زندگی یک زن و هویت‌بخش اوست؛ اما منحصر در این نیست. زن می‌تواند مادر و همسر خوبی باشد و از همین طریق اثرگذاری جدی داشته باشد و با تأمین عواطف

شوهر، تا این شوهر، مرد اثرگذاری در جامعه باشد؛ با تربیت درست و مدیریت عاطفی فرزندان، تا آنها را انقلابی و اثرگذار و مفید برای جامعه و جهان تربیت کند، مثل مادران حاج قاسم‌ها و شهید باکری‌ها و شهید همت‌ها یا مادران اثرگذار دانشمندان دنیا. بیانات مقام معظم رهبری خط بطلانی است بر این برداشت نادرست. ایشان می‌فرمایند:

اسلام به معنای واقعی، زن را تکریم کرده است. اگر روی نقش مادر و حرمت مادر در درون خانواده تکیه می‌کند، یا روی نقش زن و تأثیر زن و حقوق زن و وظایف و محدودیت‌های زن در داخل خانواده تکیه می‌کند، به هیچ وجه به معنای این نیست که زن را از شرکت در مسائل اجتماعی و دخالت در مبارزات و فعالیت‌های عمومی مردم منع کند. عده‌ای بد و یا کج فهمیدند؛ یک عده مغرض هم از این کج فهمی استفاده کردند؛ گانّه یا باید زن، مادر خوب و همسر خوبی باشد یا باید در تلاش‌ها و فعالیت‌های اجتماعی شرکت کند. قضیه این طوری نیست. هم باید مادر خوب و همسر خوبی باشد، هم در فعالیت اجتماعی شرکت کند. فاطمه زهرا (سلام الله علیها) مظهر چنین جمعی است؛ جمع بین شئون مختلف، زینب کبری نمونه‌ی دیگر است. زن‌های معروف صدر اسلام و زن‌های برجسته، نمونه‌های دیگرند؛ اینها در جامعه بودند و حضور داشتند.^۱

۳. دسیسه‌های دشمن

سومین دلیل غفلت، دسیسه‌ها و حمله‌های سنگین دشمنان زن و انقلاب است. کافی است نگاهی به آمار وب‌سایت‌ها و کانال‌ها و شبکه‌های ماهواره‌ای بیندازید که چه هزینه‌های سنگین و هنگفتی می‌کنند برای انحراف زن واقعی و حقیقی، و به طبع آن برای زمین زدن جمهوری اسلامی. «رابرت مُرداک»، مدیر شبکه «فارسی وان»، کسی است که بیش از ۶۰ شبکه تلویزیونی به ۱۳ زبان مختلف و بیش از ۱۳۰ مجله و روزنامه و... را به راه انداخته است. او می‌گوید:

۱. بیانات در دیدار جمعی از مباحثان، ۵ مرداد ۱۳۸۴، دسترسی در:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3298>

برای نابودی ایران باید در خصوص کلمه مقدسی به نام «خانواده» هزینه کرد و من قصد دارم تا موضوع «مادر» را در دستور کار خود قرار دهم. در ایران، «مادر خانواده» همه چیز را مدیریت می‌کند و اگر مادر را به لجن بکشیم، تمام این جامعه به لجن کشیده خواهد شد!^۱

این یعنی تمرکز کامل دشمن برای انحراف و به فراموشی سپردن هویت واقعی زن. حجت الاسلام والمسلمین انصاریان داستانی را در مورد این دسیسه‌های دشمن بیان می‌فرمودند که بسیار دردآور است. ایشان می‌فرمودند:

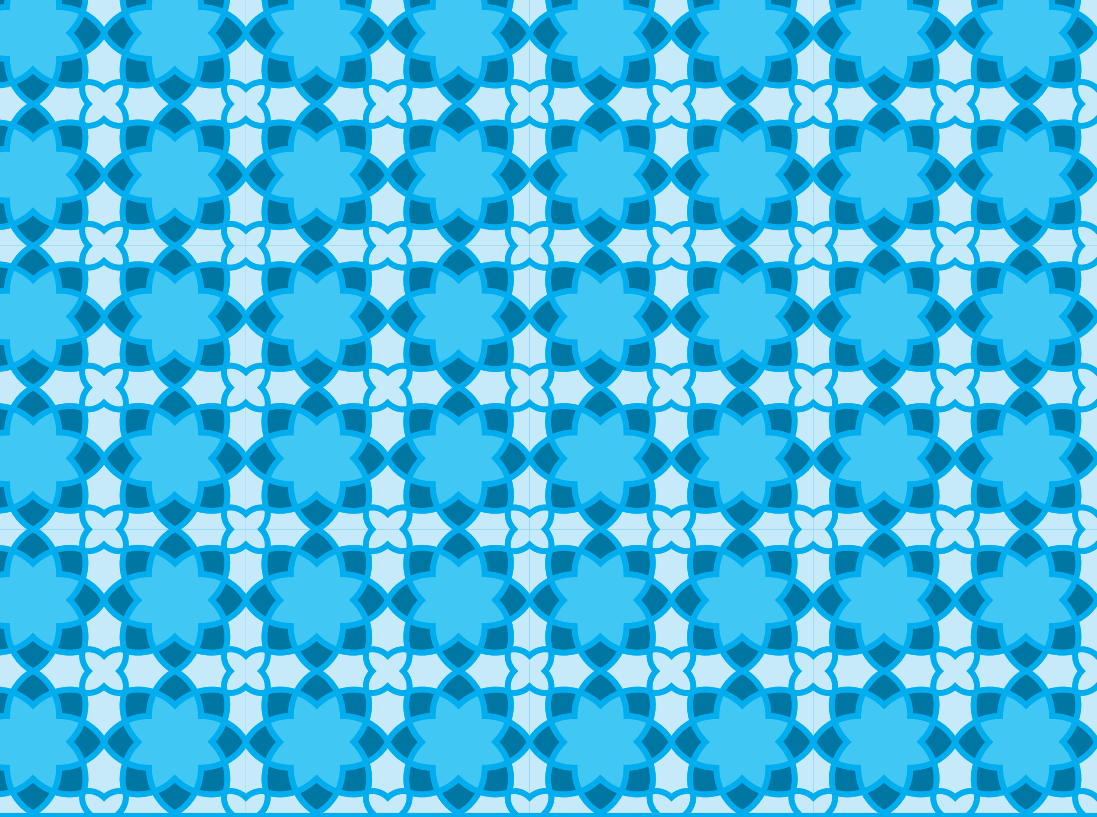
پاپ ۷۰۰۰ کشیش و کاردینال را به واتیکان دعوت کرد و دستور کار جلسه را نظریه دادن درباره چگونگی خاموش کردن چراغ اسلام قرار داد. ۷۰۰۰ پیشنهاد برای کشتن اسلام داده شد که از ۷۰۰ تا ۷۰۰ تا به عنوان نخبه پیشنهاد انتخاب شد و ۷۰ پیشنهاد برتر به حساب آمد و در آن میان ۷ پیشنهاد تأیید شد و در پایان یک پیشنهاد به عنوان برترین پیشنهاد انتخاب شد و قرار شد که برای پیاده شدن این پیشنهاد کاملاً خرج کنند. آن پیشنهاد این بود که اگر می‌خواهید چراغ دین اسلام خاموش شود، دختران و زنان مسلمان را نیمه‌عریان از خانه به بیرون بکشید و زمینه حضور گسترده آنها را در ادارات، پارک‌ها، فروشگاه‌ها و... فراهم کنید و همین که مردان مسلمان این پیکرها و قیافه‌ها را دیدند و رابطه برقرار کردند، دینشان از بین می‌رود و اسلام بای حجابی کامل زنان نابود می‌شود.^۲

این همان دسیسه دشمن است برای انحراف و نابودی ویژگی‌های فطری زن.

۱. شباهت عجیب دجال یا ماهواره، دسترس در: <https://dana.ir/news/175571>

۲. حجت الاسلام انصاریان، تصمیم پاپ و تمام کشیش‌ها برای از بین بردن اسلام چه بود؟، ۲۰ دی ۱۳۹۹، قابل دسترسی در:

<https://www.hawzahnews.com/news/938246>

مجلس پنجم

الگوی برای همیشه

«معرفی حضرت زهرا علیها السلام به عنوان الگوی همیشگی زنان عالم،

برای مبارزه با سوءاستفاده از قدرت پنهان زن»

فاطمه زهرا علیها السلام الگویی جهانی و بین‌المللی است و منحصر کردن ایشان به اسلام و دوران گذشته، خطایی بزرگ است. سروری بر زنان عالم، از اول خلقت تا به پایان دنیا را از تأکید امام صادق علیه السلام می‌توان دریافت. «**سيدة النساء العالمین من الاولین و الاخرین**». اهل بیت علیهم السلام را باید الگوی دائمی خود قرار دهیم و لحظه لحظه زندگی را بر اساس سیره‌ی آنها تنظیم و برنامه‌ریزی کنیم. **زهرا علیها السلام الگویی برای همیشه است.**

قدرت زن، در اثرگذاری بر خانواده، جامعه، کشور و حتی در سطح جهان، بر همه عقلای عالم و مدعیان حکومت بر جهان، آشکار است. برای همین است که حرکت‌های فمنیستی در همه جای دنیا علیه کیان کشورهای مختلف، به نفع سرمایه‌داری شکل می‌گیرد. از این رو امثال «رابرت مُرداک» نقشه تسلط بر جهان را با توجه به نقش زنان تنظیم می‌کنند.

زنان به تعبیر امام و رهبری، رقم‌زندگان سرنوشت ملت‌ها هستند. ما با همین دقت‌ها و توسل‌ها و الگوگرفتن‌ها از جنگ نظامی عبور کردیم و از جنگ اقتصادی و فرهنگی و تبلیغاتی هم عبور خواهیم کرد.

باید مراقب قاتلان عواطف پاک دختران و زنان مان باشیم؛ باید مراقب دزدان لطافت و مهربانی باشیم و نگذاریم آن را صرف کارهای بی ارزش کنند. زن آزاد است و مرز این آزادی نفع و ضرر حقیقی خود اوست. مادر، قلب خانه و قلب جامعه است. اگر قلب، در تمام اعضای بدن خون، یعنی زندگی و حیات را جاری می‌کند، **مادران و زنان نیز خوبی‌ها و عواطف و امیدها و آرزوها را در تمام اجزای جامعه منتشر می‌کنند.** اگر حرکت بانوان در جامعه شکل بگیرد و تمام توان و استعدادشان را به کار بگیرند، آن‌گاه افسران جنگ نرم و مربیان فعال جهاد تبیین خواهند شد و نور و امید و موفقیت را منتشر خواهند کرد.

امروز زنان جامعه ما رهبری مانند زهرا علیها السلام دارند؛ همو که حق را فریاد زد؛ علی را فریاد زد؛ غم و غربت را فریاد زد. فریاد فاطمه زهرا علیها السلام پشت در نیم‌سوخته، تمام وجودمان را آتش زده و تا دنیا دنیاست، با شنیدن «کوچه‌های مدینه» قلبمان به تپش می‌افتد. حضرت زهرا علیها السلام با پنهان نگاه داشتن قبرشان، قدرتی را در دل تاریخ به رخ همگان کشیدند که تمام دنیا هم نمی‌توانند با این **قدرت پنهان** مقابله کنند

سیر بحث «الگوی برای همیشه»

۱. آغاز بحث با موضوع «سیده نساء العالمین»

- حضرت زهرا علیها السلام سرور زنان عالم.

۲. حضرت زهرا علیها السلام، رهبری دائمی و جهانی.

- اشاره به جلسه قبل.
- اثرگذاری جهانی.

۳. مدیریت جهان

- عاطفه زن، ابزار مدیریت جهان.
- مصادیق سوء استفاده تاریخ از این ابزار مدیریت.
- مصادیق امروزی این سوء استفاده.

۴. نقش مؤثر زنان

- مصادیق مؤثر مدیریت زنان در تاریخ.
- مصادیق امروزی این مدیریت

۵. سؤال: شما هم مانند دشمن در حال بهره بردن هستید؛ پس تفاوت چیست؟

- موافقت با فطرت، مرز استفاده و سوء استفاده.

۶. تعیین مصادیق عینی امروز جامعه در رهبری عواطف

- زن به عنوان دختر.
- زن به عنوان همسر.
- زن به عنوان مادر.

سوژه و گره‌های محتوایی جلسه پنجم «الگوی برای همیشه»

سرور تمام زنان عالم

«سیده نساء العالمین» یکی از ویژگی‌ها و صفات حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَام است که در روایات بسیاری از شیعه و سنی، به آن اشاره شده است. وجود نازنین پیامبر گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند: «**أَمَّا ابْنَتِي فَاطِمَةُ فَأَيْتَاهَا سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ**»؛ دخترم فاطمه، او قطعاً سرور زنان عالم است!

خدای متعال نیز در آیه ۴۳ سوره مبارکه نساء همین صفت را برای حضرت مریم عَلَيْهَا السَّلَام برمی‌شمارد و می‌فرماید: «**إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ**»؛ و (یاد کن) آن‌گاه که فرشتگان گفتند: ای مریم، همانا خدا تو را برگزید و پاکیزه گردانید و بر زنان جهانیان برتری بخشید.

شاید سؤال شود که آیا با این آیه می‌توان گفت که سیده نساء العالمین، شامل حضرت مریم نیز هست؟ یعنی دو نفر سرور زنان عالم هستند؟

شخصی به نام «مفضل»، همین سؤال را از وجود نازنین امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام پرسید و عرض کرد: مرا از سخن پیامبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ درباره حضرت فاطمه عَلَيْهَا السَّلَام که فرمود: «قطعا

۱. شیخ صدوق، معانی الأخبار، ص ۱۰۷.

او بزرگ زنان جهانیان است» آگاه فرما. آیا او بزرگ‌ترین بانوان زمان خویش است؟ امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند: «این مقام برای حضرت مریم عَلَيْهَا السَّلَام است که بزرگ‌ترین زمانه خویش بود، اما حضرت فاطمه عَلَيْهَا السَّلَام سرور و پیشوای بانوان سراسر جهان هستی از آغاز تا پایان است»^۱.

لذا وقتی به اصل روایت مراجعه می‌کنیم، مشاهده می‌کنیم که این روایت پیامبر گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ادامه هم دارد و حضرت می‌فرماید: «أُمَّا ابْنَتِي فَاطِمَةُ فَإِنَّهَا سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ»؛ اما دخترم فاطمه، او سرور زنان عالم، از پیشینیان و پسینیان است.^۲

یعنی صدیقه طاهره عَلَيْهَا السَّلَام الگو، اسوه و میدان‌دار تمام زنان عالم هستی از اولین تا آخرین آن‌هاست.

حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَام، رهبری همیشگی و جهانی

در جلسه قبل گفتیم که حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَام رهبر عواطف اجتماعی زنان بودند و با حضور قدرتمند خود در این عرصه، کاری کردند که زنان مدینه، مردان خود را مجاب به واکنش کنند.

از آن‌جا که حضرت زهرا عَلَيْهَا السَّلَام رهبر زنان عالم، از آغاز تا قیامت هستند، لذا ما هم امروز باید این رهبری عواطف اجتماعی حضرت را به مسائل روز جامعه‌مان تسری بدهیم تا بتوانیم از رهنمودهای بی‌نظیر یگانه عالم هستی بهره‌مند شویم.

پیش از این گفتیم که مدیریت عواطف اجتماعی، بر اساس طبع و طبیعت زن است و به مکان و زمان خاصی تعلق ندارد و منحصر در شخص خاصی نیست و این اثرگذاری، یک ویژگی جهانی و بین‌المللی است.

۱. همان.

۲. شیخ صدوق، *الأمالی*، ص ۱۷۵ و ۱۷۸.

مدیریت عواطف زنان

بی‌تردید عاطفه زن، یکی از مهم‌ترین ابزارهای مدیریت جهان است و گاهی به صورت صحیح و گاهی به اشتباه از آن استفاده می‌شود. دشمنان نیز از این ویژگی مهم و اساسی آگاهند و از آن برای مدیریت جهان به نفع خود بهره می‌برند. وقتی به تاریخ مراجعه می‌کنیم، می‌بینیم که در طول تاریخ نیز از این ابزار قوی برای مدیریت امور استفاده می‌شده است که به برخی از آنها اشاره می‌کنیم.

طلحه و زبیر وقتی با خلافت امیرالمؤمنین علی عَلَيْهِ السَّلَامُ منافع مادی و دنیوی خود را در خطر دیدند، با تحریک یک زن، نخستین جنگ بین مسلمین را به راه انداختند! در حقیقت، طلحه و زبیر از جایگاه عایشه برای رسیدن به اهدافشان بهره برده و او را وارد میدان کردند.

نمونه دیگر هندی جگرخوار است. در زمانی که حمزه سیدالشهداء میدان دار مبارز با کفار بود و کسی جرأت مبارزه با ایشان را نداشت، یک زن میدان داری می‌کند و ایشان را با آن همه نیرو به شهادت می‌رساند.^۲ هندی در جنگ احد، در میان سپاه مکه ایستاده بود و مشرکان را به جنگ با مسلمانان ترغیب می‌کرد و این ابیات را می‌خواند:

«ما دختران ستاره صبحگاه هستیم. اگر پیروزمندانه پیشروی کنید، آغوش می‌گشاییم و بسترها می‌گسترانیم.

اما اگر به میدان نبرد پشت کنید، ما نیز از شما دوری می‌کنیم».^۳

نمونه دیگر، فُطام است که امیرالمؤمنین علی عَلَيْهِ السَّلَامُ را با نفوذ خود و توسط ابن ملجم مرادی به شهادت رساند.^۴

۱. طباطبائی، شعبه در اسلام، ص ۴۲.

۲. قمی، تفسیر القمی، ج ۱، ص ۱۱۱.

۳. همان.

۴. ابن کثیر، البدایة والنهائة، ج ۷، ص ۳۲۶.

در ماجرای مسلم بن عقیل هم زنان، شوهران خود را از همراهی با مسلم منصرف کردند. در این میان، تنها کسی که حضرت مسلم علیه السلام را به خانه خود راه می‌دهد نیز یک زن است که نام خود را در تاریخ ثبت می‌کند.^۱

این سوءاستفاده از قدرت زنانگی، امروز نیز ادامه دارد و دشمنان به این عنصر قوی، آگاهی کامل داشته و از آن برای منافع شوم خود استفاده می‌کنند. برای مثال:

- استفاده ابزاری از زنان برای توجیه حمله به کویت؛^۲
- ماجرای مریم رجوی و جریان سازی سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛^۳
- استفاده از زنان برای توجیه باقی ماندن در افغانستان؛^۴
- استفاده از شعار زن، زندگی، آزادی برای شعله ور کردن اغتشاشات اخیر در ایران.

نقش مثبت زنان

در مقابل این گونه سوءاستفاده‌ها زنانی هم بودند که در طول تاریخ، نقش بسزایی در پیشبرد مبانی و آرمان‌های یکتاپرستی و الهی داشتند. برای مثال:

۱. طبری، تاریخ الامم والملوک، ج ۵، ص ۳۷۱؛ بلاذری، انساب الاشراف، ج ۲، ص ۸۱.
 ۲. آمریکا عراق را تحریک کرد که به کویت حمله کند؛ چون می‌خواست نفت عراق را غارت کند و سلاح‌هایی که به صدام داده شده بود را هم از بین ببرد. عراق به کویت حمله کرد و افکار عمومی علیه عراق شد. در آمریکا زنی به نام «نیره» در سازمان ملل اشک ریخت و گفت: سربازهای عراقی به زنان کویتی تجاوز کرده‌اند و به این وسیله افکار عمومی را با خود همراه کرد و همین برای حمله به عراق کافی بود. سال‌ها گذشت تا معلوم شد که این زن، «نیره الصباح»، دختر سفیر کویت در امریکا است و تمام صحبت‌هایش دروغ بوده است، عملیات فریب افکاری عمومی، ۲۴ آبان ۱۴۰۱، دسترسی در [https://soada.ir/ \(.documentation](https://soada.ir/ (.documentation)

۳. یکی از شگردهای سازمان مجاهدین خلق در جذب اعضای جدید، دادن مسئولیت‌های اجتماعی رده بالا به زنان بود. انتخاب مریم قجر (رجوی) توسط مسعود رجوی به عنوان هم‌ردیف مسئول اول یا همان رهبری سازمان نمونه بارز آن بود. مریم رجوی حتی گاهی پیش نماز می‌شد و در صف‌های مختلط نماز جماعت برگزار می‌کرد (حجت الاسلام راجی، مدیر اندیشکده سعاد)

۴. سال ۲۰۱۰ بود که هلند می‌خواست سربازهایش را از افغانستان خارج کند. با خروج هلند، امکان خروج نیروهای فرانسه و آلمان نیز ایجاد می‌شد. لذا آمریکا موجی فمینیستی در هلند به راه انداخت که طالبان به زنان افغان تجاوز می‌کنند، این موج باعث شد که هلند نه تنها نیروهایش را خارج نکند، بلکه مجبور شد تعداد نیروهایش را افزایش نیز بدهد! سال ۲۰۱۱ که بن‌لادن کشته شد، دیگر بهانه‌ای برای ماندن آمریکا در افغانستان نبود، ولی امریکایی‌ها تصاویر زنان افغانستانی را در خیابان‌های اروپا روی تابلوهای بزرگ نصب کردند و گفتند که اینها زیر ظلم و تجاوززند و بدین وسیله افکار عمومی را با خود همراه کرد تا باز هم در افغانستان بمانند. (حجت الاسلام راجی، مدیر اندیشکده سعاد)

- حضرت مریم علیها السلام ، سنبل عفت و پاکدامنی در حین حضور اجتماعی؛
- حضرت آسیه علیها السلام ، سنبل نماد مقابله با کفر و نماد ایستادگی در مسیر حق؛
- حضرت خدیجه علیها السلام ، سنبل ایثار و فداکاری در خفقان جاهلیت؛
- حضرت صدیقه طاهره علیها السلام ، الگوی تمام عیار و هموارکننده مشارکت اجتماعی زنان؛
- زنان بنی اسد، عاملان اصلی دفن ابدان مطهر شهدای کربلا؛
- حضرت زینب علیها السلام ، پرچمدار زنده نگاه داشتن واقعه کربلا.

امروز نیز همان مسیر و مجاهدت ادامه دارد. حضور عزت آفرین زنان در پیروزی انقلاب اسلامی، مجاهدت مادران شهدا در دفاع مقدس، از خودگذشتگی همسران مدافعان حرم.

مقام معظم رهبری در بیاناتی به این نقش اساسی و اجتماعی مادران شهدا اشاره ای بسیار زیبا دارند و می فرمایند:

مادر، مادر شهید، مادر دو شهید، مادر سه شهید، مادر چهار شهید؛ شوخی نیست؛ این ها به زبان آسان می آید. بچه ی انسان سرما می خورد، دو تا سرفه می کند، چقدر نگران می شویم؟ یک بچه ی انسان برود کشته بشود، دومی برود کشته بشود، سومی برود کشته بشود؛ شوخی است؟ و این مادر با همان احساسات مادرانه ی سالم و جوشان و پرفوران، آنچنان نقشی ایفا کند که صد تا مادر دیگر تشویق بشوند بچه هاشان را بفرستند میدان جنگ. اگر این مادرها آن وقتی که جنازه ی بچه هاشان می آمد، یا حتی نمی آمد، آه و ناله می کردند، گله می کردند، یقه چاک می زدند، اعتراض به امام و اعتراض به جنگ می کردند، مطمئناً جنگ در همان سال های اول و در همان مراحل اول زمینگیر می شد. نقش مادران شهدا این است.^۱

۱. نک: بیانات در سومین نشست اندیشه های راهبری، ۱۴ بهمن ۱۳۹۰، دسترسی در: <https://khl.inlink.ir/۱۸۴۵>

سؤال: تفاوت شما با دشمن در بهره گرفتن از قدرت زنان چیست؟

این پرسش را می‌توان به این شکل هم مطرح کرد: مرز میان این استفاده و سوءاستفاده در چیست؟

مرز میان این دو نگاه موافقت یا مخالفت با طبع و فطرت زن است. تمام مواردی که اسلام روی آن متمرکز می‌شود، دقیقاً بر مبنای فطرت و خواستگاه و عواطف و طبیعت زن است. اما در هیچ‌یک از سوءاستفاده‌های دشمنان از زن، اصلاً توجهی به این ویژگی فطری زن نمی‌شود؛ بلکه طبیعت و عاطفه زن برای آنان ابزاری برای شهوترانی‌ها و جذب ثروت است.

مصادیق عینی امروز جامعه در رهبری عواطف

اگر بخواهیم بسیار کوتاه به نقش زنان در رهبری عواطف جامعه امروزی بپردازیم، باید زن را از منظر زن بودن او بررسی کنیم؛ یعنی زن، گاهی در نقش دختر یک خانواده است، گاهی در نقش همسر و گاهی نیز در نقش مادر یک خانواده.

زن اگر دختری خوب برای پدر و خانواده خود باشد، می‌تواند زینب وار مسیر ولایت پدرش را ادامه دهد و احیاگر پیام واقعه کربلا باشد.

زن اگر همسری خوب برای شوهر خود باشد، می‌تواند «زهیر بن قین» جهنمی را به عاقبت به‌خیری و شهادت بکشاند.

زن اگر مادری خوب برای فرزندان خود باشد، می‌تواند گام در مسیر ام‌البنین ع‌ل‌ی‌ها نهاده و غرور آفرین کربلا شود.

دختر خوب، آبروی پدر را می‌خرد و همسر خوب، راه‌گشایی می‌کند و مادر خوب، فرزندی را چون حاج قاسم تربیت می‌کند که جامعه را تغییر می‌دهد.

کتابنامه

۱. قرآن کریم.
۲. ابن بابویه، محمد بن علی، الخصال، ج ۱، قم: جامعه مدرسین، ۱۳۶۲ ش.
۳. ابن بابویه، محمد بن علی، معانی الأخبار، ج ۱، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۰۳ ق.
۴. ابن بابویه، محمد بن علی، الأمالی (للمصدوق)، ج ۶، تهران: کتابچی، ۱۳۷۶ ش.
۵. ابن شهر آشوب مازندرانی، محمد بن علی، مناقب آل أبي طالب عليهم السلام، ج ۱، قم: علامه، ۱۳۷۹ ق.
۶. ابن کثیر الدمشقی، ابوالفداء اسماعیل، البداية والنهاية، بیروت: دارالفکر، بی تا.
۷. ابن مردویه، احمد بن موسی، مناقب علي بن أبي طالب عليه السلام وما نزل من القرآن في علي (محقق: حرز الدین، عبد الرزاق محمد)، موضوع: روایی سنی، ج ۲، قم: موسسه علمی فرهنگی دار الحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۴۲۴ ه. ق.
۸. استاینر، جان، دیدن و دیده شدن، ج ۱، انتشارات ارجمند، ۱۳۹۹ ش.
۹. انصاری زنجانی، اسماعیل، الموسوعة الكبرى عن فاطمة الزهراء، ج ۱، قم: دلیل ما، ۱۴۲۸ ق.
۱۰. بلاذری، احمد بن یحیی، أنساب الأشراف، ج ۱، بیروت - لبنان: دارالفکر، ۱۴۱۷ ق.
۱۱. حمیری، عبد الله بن جعفر، قرب الإسناد (ط - الحدیث)، ج ۱، قم: مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ۱۴۱۳ ق.
۱۲. حویزی، عبد علی بن جمعه، تفسیر نور الثقلین، هاشم رسولی، ج ۵، ج ۴، قم: اسماعیلیان، ۱۴۱۵ ق.
۱۳. راجی، سید محمد حسین و خاتمی، سید محمد رضا، صعود چهل ساله، ج ۱۲، قم: دفتر نشر معارف، ۱۴۰۰ ش.

۱۴. رحمانی همدانی، احمد، فاطمة الزهراء بهجة قلب المصطفى صلى الله عليه وآله وسلم، چ ۳، تهران: منیر، ۱۳۷۸ ش.
۱۵. روحانی علی آبادی، محمد، زندگانی حضرت زهرا علیها السلام (ترجمه جلد ۴۳ بحار الأنوار) ترجمه روحانی، چ ۱، تهران: مهام، ۱۳۷۹ ش.
۱۶. شعیری، محمد بن محمد، جامع الأخبار، چ ۱، نجف اشرف: المطبعة الحیدریة، بی تا.
۱۷. طباطبایی، محمد حسین، شیعه در اسلام، چ ۱۵، چاپ دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۹ ش.
۱۸. طبرسی، احمد بن علی، الاحتجاج علی اهل اللجاج، چ ۱، مشهد: مرتضی، ۱۴۰۳ ق.
۱۹. عده ای از علماء، مجموعه نفیسه فی تاریخ الأئمة علیهم السلام، چ ۱، بیروت: دار القاری، ۱۴۲۲ ق.
۲۰. عسکری، مرتضی، القرآن الکریم و روایات المدرستین، چ ۱، قم: کلیة اصول الدین، ۱۳۷۴ هـ ش.
۲۱. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، چ ۳، قم: دارالکتاب، ۱۳۶۳ ش.
۲۲. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، چ ۴، تهران: دار الکتب الإسلامیة، ۱۴۰۷ ق.
۲۳. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، چ ۲، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق.
۲۴. محمد حسین طباطبائی، مقام زن در اسلام، انتشارات آزادی.
۲۵. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار استاد، چ ۷، قم: صدرا، ۱۳۸۴ ش.
۲۶. موحدا بطحی اصفهانی، محمد باقر، عوالم العلوم والمعارف والأحوال من الآیات والأخبار والأقوال، قم: مدرسة الإمام المهدي عليه السلام، ۱۳۶۳ ش. ابن ابی طاهر، أبو الفضل أحمد (ابن طیفور)، بلاغات النساء، قم: الشریف الرضی، بی تا.
۲۷. موسوی خمینی، روح الله، صحیفه امام، چ ۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام، ۱۳۸۹ ش.
۲۸. «۵۲ درصد زنان شاغل در انگلیس مورد آزار و اذیت جنسی قرار می گیرند!»، دسترسی در تسنیم، ۳ آذر ۱۳۹۸.
۲۹. تصمیم پاپ و تمام کشیش ها برای از بین بردن اسلام چه بود؟ دسترسی در: تسنیم.
۳۰. بیانات مقام معظم، دسترسی در: پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله خامنه ای حفظه الله.
۳۱. پیرمردیان، مصطفی؛ اصلاحی، متین السادات و مهشید السادات، «مقایسه وضعیت زن در دوره جاهلیت و بعد از اسلام»، تاریخ نوابستان ۱۳۹۴ - شماره ۱۱ (صفحه ۲۶ - از ۵۵ تا ۸۰).
۳۲. سایت گنجور، (گلشن راز؛ دیوان حافظ).
۳۳. مبلغ، سید محمد حسین، «بررسی تطبیقی زن در نگاه جاهلیت ادیان، اسلام و فمینیسم»، پژوهشهای قرآنی پاییز و زمستان ۱۳۸۰ - شماره ۲۷ و ۲۸ (۳۰) ISC صفحه - از ۱۹۴ تا ۲۲۳).

زن نه شرقی، نه غربی

زن در تعریف غالباً شرقی، همچون عنصری در حاشیه و بی‌نقش در تاریخ‌سازی، و در تعریف غالباً غربی، به مثابه موجودی که جنسیت او بر انسانیتش می‌چربد و ابزاری جنسی برای مردان و در خدمت سرمایه‌داری جدید است، معرفی می‌شد. شیرزنان انقلاب و دفاع مقدس نشان دادند که الگوی سوم، «زن نه شرقی، نه غربی» است. زن مسلمان ایرانی تاریخ جدیدی را پیش چشم زنان جهان گشود و ثابت کرد که می‌توان زن بود، عقیف بود، محجبه و شریف بود و در عین حال، در متن و مرکز بود. می‌توان سنگر خانواده را پاکیزه نگاه‌داشت و در عرصه‌ی سیاسی و اجتماعی نیز سنگر‌سازی‌های جدید کرد و فتوحات بزرگ به ارمغان آورد. زنانی که اوج احساس و لطف و رحمت زنانه را با روح جهاد و شهادت و مقاومت درآمیختند...

در انقلاب اسلامی و در دفاع مقدس، زنانی ظهور کردند که می‌توانند تعریف زن و حضور او در ساحت رشد و تهذیب خویش، و در ساحت حفظ خانه‌ی سالم و خانواده‌ی متعادل، و در ساحت ولایت اجتماعی و جهاد امر به معروف و نهی از منکر، و جهاد اجتماعی را جهانی کنند و بن‌بست‌های بزرگ را در هم بشکنند...

تا آفتاب درخشان خدیجه‌ی کبری علیها السلام و فاطمه‌ی زهرا علیها السلام و زینب کبری علیها السلام می‌درخشد، طرح‌های کهنه و نو «ضد زن» به نتیجه نخواهد رسید و هزاران زن کربلایی ما نه‌تنها خطوط سیاه ستم‌های ظاهری را در هم شکسته‌اند، بلکه ستم‌های مدرن به زن را نیز رسوا و بی‌آبرو کرده و نشان داده‌اند که حق کرامت الهی زن، بالاترین حقوق زن است که در جهان به اصطلاح مدرن، هرگز شناخته نشده و امروز وقت شناخته‌شدن آن است...

سید علی خامنه‌ای
۱۵ اسفند ۱۳۹۱

